

UCHWAŁA NR XXXVI/143/2009

RADY GMINY NIECHLÓW

Z DNIA 30 GRUDNIA 2009 roku

w sprawie: przyjęcia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Niechlów na lata 2009-2015.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001 r. Dz.U. Nr 142, poz.1591, z późn.zm.)

Rada Gminy Niechlów u c h w a l a co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Strategię Zrównoważonego Rozwoju Gminy Niechlów na lata 2009-2015 , w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Niechlów .

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY NIECHLÓW

Miroslaw Sornat

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY NIECHLÓW

Opracowana zgodnie z zaleceniami AGENDY 21

Opracowana na okres planowania 2009-2015

Niechlów, październik 2009 rok

Zespół konsultantów i moderatorów:

Konsultanci prowadzący i moderatorzy:

Andrzej Ruszlewicz
Paweł Antoniewicz

Fotografie: ©Andrzej Ruszlewicz

Osoby uczestniczące w pracach nad strategią współtwórcy strategii:

1. Emilia Kowalska	13. Danuta Potopa
2. Andrzej Parzonka	14. Krystyna Pachołek
3. Zofia Zaręba	15. Jerzy Józwiak
4. Beata Nowak	16. Witold Skrzypczak
5. Józef Czak	17. Lilla Różańska
6. Józef Cieślak	18. Jerzy Wojtkowiak
7. Stanisław Sarnecki	19. Mariola Szurynowska
8. Bogusława Zawadzka	20. Remigiusz Drzewiecki
9. Ryszard Laksander	21. Piotr Grochowiak
10. Kazimiera Żak	22. Halina Kuchta
11. Teresa Bobowska	23. Andrzej Skorecki
12. Maria Janik	24. Barbara Kilarska

Podczas pracy nad dokumentem strategii prowadzono społeczne konsultacje z mieszkańcami, lokalnymi liderami, radnymi, przedstawicielami przedsiębiorców.

SPIS TREŚCI

	Strona
Proces tworzenia strategii i jego uczestnicy _____	5
1.1. Miejsce strategii w lokalnej Agendzie 21 _____	5
1.2. Przebieg prac nad strategią _____	8
1.3. Struktura strategii _____	10
Strategiczny kierunek rozwoju gminy _____	11
2.1. Krótka charakterystyka gminy i jej misji _____	11
2.2. Wizja przyszłości i cel nadrzędny rozwoju gminy _____	14
2.3. Cele główne strategii _____	16
Szanse i zagrożenia rozwoju gminy _____	17
3.1. Stymulatory rozwoju _____	17
3.2. Problemy rozwoju _____	19
Plan operacyjny strategii - cele szczegółowe oraz ich realizacja _____	21
4.1. Środowisko przyrodnicze _____	22
4.2. Gospodarka _____	26
4.3. Społeczeństwo _____	30
4.4. Zarządzanie gminą _____	34
4.5. Struktura celów _____	38
Zarządzanie realizacją strategii _____	39
5.1. Instrumenty realizacji strategii _____	39
5.2. Podmioty zarządzające realizacją _____	39
5.3. Monitoring i zasady aktualizacji strategii _____	41
5.4. Wskaźnikowy system monitorowania strategii _____	42
5.5. Syntetyczny przegląd strategii zrównoważonego rozwoju _____	45

1. PROCES TWORZENIA STRATEGII I JEGO UCZESTNICY.

1.1. Miejsce strategii w lokalnej Agendzie 21.

W ogólnonarodowym referendum 18 maja 1997 roku przyjęliśmy Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie już w art. 5 zapisane jest: "Rzeczpospolita Polska ... zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju".

W art. 74, pkt. 1 uznaliśmy, że "Władze Publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom". Zapisy te są konsekwentną realizacją podpisanych przez nasze państwo konwencji i porozumień międzynarodowych:

- "Środowisko i rozwój", Rio de Janeiro 1992 rok (tzw. "Szczyt Ziemi").
- "O czyste środowisko Europy", Lucerna 1993 rok.
- "Paneuropejska Strategia Różnorodności Biologicznej i Krajobrazowej", Sofia 1995 rok.

Idea zrównoważonego rozwoju jest tożsama z ekorozwojem i wynika z konieczności sprostania wyzwaniom nowego tysiąclecia.

Nasza cywilizacja wymaga nowej filozofii. Po żywiołowym rozwoju przemysłowym, nieograniczonym korzystaniem z zasobów naturalnych i beztroskim zanieczyszczaniu i przekształcaniu środowiska przyrodniczego, przyszedł czas na refleksję i zmianę postaw. Zauważyliśmy, że prawa rządzące światem żywym w równej mierze dotyczą nas jak i każdej żywej istoty na naszej planecie. Po zachwycie rozwojem technologii i okresem wiary, że nasz umysł pozwoli nam panować nad prawami natury wiemy, że zbliżają się granice, których nie możemy przekroczyć. Życie bez wody zdatnej do picia, gleb dających nam bezpieczną żywność, czy roślin odnawiających zasoby tlenu jest niemożliwe. Ten uproszczony przykład to tylko niewielki ułamek skomplikowanych powiązań i zależności między człowiekiem a innymi organizmami i zjawiskami warunkującymi życie na Ziemi.

Przyjęta przez nas zasada **zrównoważonego rozwoju to zgoda na rozwój gospodarczy i społeczny w harmonii z poszanowaniem przyrody**. Granicą podejmowanych działań powinno być zagrożenie dla środowiska przyrodniczego. Wielu polityków interpretuje zrównoważony rozwój jako zapewnienie, że np. wszystkie regiony mają rozwijać się tak samo, równomiernie. Przeróżający jest fakt braku podstawowej wiedzy na temat ekorozwoju. W dalszym ciągu przyjmuje się, że jest to domena zarezerwowana tylko dla ekologów. Często słowa zrównoważony rozwój w programach i strategiach rozwoju traktowane są jako ozdobniki i hasła uspakajające tą część społeczeństwa, która pojmuje zagrożenia nowego tysiąclecia. Podstawowa zasada zrównoważonego rozwoju "myśleć globalnie, działać lokalnie" powinna przejawiać się we wszystkich działaniach polityków i władz. Uciekanie za parawan walki z bezrobociem, dobrem społeczności jest albo ignorancją wynikającą z niewiedzy, albo cynizmem. Obszar i środowisko przyrodnicze, w którym teraz żyjemy, za chwilę będzie musiał służyć naszym potomkom. Czy pozostawimy im szansę na godne i spokojne życie? Czy oni rozumieją, że muszą toczyć wojny o czystą wodę, bo my chcieliśmy mieć jeszcze jeden luksusowy samochód? Czasami trzeba tylko trochę dobrej woli, aby postępować zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Przesłanie Agenda 21 z Rio de Janerio - myśl globalnie, działaj lokalnie.

Szacunek dla środowiska przyrodniczego to cecha, która zachowała się w wielu umysłach mieszkańców z małych gmin wiejskich. Tam codzienne obcowanie z naturą od małego dziecka uczy szacunku dla każdej żyjącej istoty.

Czym na poziomie gminy i społeczności lokalnych jest zrównoważony rozwój?

Zrównoważony rozwój gminy to taki kierunek rozwoju społecznego i gospodarczego, który w zaspokojeniu potrzeb społeczności lokalnej nie doprowadza do degradacji środowiska przyrodniczego. Taki rozwój nie oznacza zahamowania procesów gospodarczych w gminie kosztem działań chroniących środowisko. Wprost przeciwnie – oznacza harmonijny, zrównoważony rozwój w wymiarze ekologicznym, ekonomicznym i społecznym z pełnym uwzględnieniem ład przestrzennego.

Podstawą są trzy zasady:

1. Równość szans w dostępie do zasobów i odprowadzania zanieczyszczeń - filozofia sprawiedliwości międzypokoleniowej.
2. Równość szans pomiędzy człowiekiem i przyrodą. Funkcjonowanie cywilizacji ludzkiej z zachowaniem trwałości podstawowych procesów przyrodniczych wraz z ochroną różnorodności biologicznej.
3. Równość szans między tym, co lokalne a ponadlokalne. Potrzeby ogólnospołeczne są zaspokajane na równi z potrzebami lokalnych społeczności.

Dążąc do zrównoważonego rozwoju, powinniśmy uruchomić i kontynuować takie podstawowe procesy jak:

- ograniczenie zużywania odnawialnych zasobów do granic możliwości ich odtwarzania,
- ograniczenie zużywania nieodnawialnych zasobów do skali pozwalającej na zastępowanie ich poprzez odpowiednie substytuty,
- stopniowe eliminowanie substancji niebezpiecznych i toksycznych,
- utrzymywanie skali emisji zanieczyszczeń i zakłóceń, tak aby nie przekroczyć pojemności asymilacyjnej środowiska,
- stała ochrona różnorodności biologicznej na poziomie krajobrazu, ekosystemów, gatunków i genów,
- uspołecznienie procesów podejmowania decyzji na różnych poziomach poczynając od parlamentu, kończąc na samorządach i społecznościach lokalnej,
- tworzenie warunków dla zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego każdej jednostce.

Szansę na zrównoważony rozwój w gminie zależą od wielu czynników.

1. Władze gminy muszą posiadać silną wolę opracowania i wdrożenia strategii zrównoważonego rozwoju gminy.
2. Rada Gminy i Wójt są głównymi animatorami rozwoju swoich "małych ojczyzn", na nich spoczywa pobudzanie, organizowanie i realizacja działań zrównoważonego rozwoju.
3. Podstawą powodzenia jest wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa.
4. Społeczność lokalna musi rozumieć i aktywnie wspierać realizację działań przyjętych w gminnej strategii zrównoważonego rozwoju.
5. Żadna strategia nie może być skutecznie realizowana bez aktywnego udziału mieszkańców.

Agenda 21 - dokument określany jako program działań na rzecz zrównoważonego rozwoju w perspektywie XXI wieku ratyfikowanego przez Polskę na Szczycie Ziemi w Rio de Janeiro w 1992r. Agenda 21 uwzględnia globalną, krajową i lokalną (gminną) skalę działań w sferze ekologicznej, społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Lokalna Agenda 21 to uspołeczniony, partnerski i dynamiczny proces planowania zmierzający do osiągnięcia celu, jakim jest trwały i zrównoważony rozwój gminy.

Lokalna Agenda 21 oznacza w praktyce konieczność budowania w gminie:

- współpracy partnerskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju między samorządem, biznesem, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi liderami;
- systemu informacji o zasobach gminy (w tym inwentaryzacji przyrodniczej gminy);
- strategii zrównoważonego rozwoju i uwzględnienia jej w planowaniu przestrzennym gminy;
- systemu społecznego monitoringu realizacji Agendy.

LOKALNA AGENDA 21

Gmina Niechlów podjęła decyzję opracowania własnej strategii zrównoważonego rozwoju w oparciu o zasady Agendy 21. Do pracy nad strategią powołano grupę, tworząc podstawy do stworzenia międzysektorowego lobby społecznego na rzecz wprowadzania zrównoważonego rozwoju w gminie.

1.2. Przebieg prac nad strategią.

Czym jest Strategia zrównoważonego rozwoju?

Strategia zrównoważonego rozwoju gminy jest sposobem osiągnięcia wyznaczonych celów poprzez sterowanie rozwojem. Przy konstruowaniu wizji i sposobów dojścia do niej za podstawę, oprócz typowych dla strategii elementów społecznych i gospodarczych, uwzględnia się jako równowartościowe środowisko przyrodnicze. Granicą podejmowanych działań jest trwałość zasobów przyrodniczych i ich ochrona.

Po co gminie strategia zrównoważonego rozwoju?

- Tworzenie strategii zrównoważonego rozwoju pozwala gminie zaplanować swoją przyszłość w perspektywie kilkunastu lat. Pozwala spojrzeć na gminę całościowo, rozpatrując poszczególne obszary działalności gminy w powiązaniu ze sobą.
- Strategia zrównoważonego rozwoju to nie tylko dokument opisujący drogi dojścia do założonych celów, ale także proces, w którym uczestniczą przedstawiciele samorządu i mieszkańcy zainteresowani przyszłością swojej gminy. Dlatego mówi się, że strategia jest procesem, budowanym od oceny stanu wyjściowego gminy poprzez nakreślenie wizji, wybór celów i sposobów ich realizacji aż do wdrażania przyjętych koncepcji.
- Zapisanie tego procesu w formie dokumentu umożliwia stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich członków społeczności lokalnej.
- Budowanie strategii umożliwia zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie różnych opinii, pomysłów i koncepcji często wymaga consensusu. Osiągnięty na drodze otwartej dyskusji pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie identyfikowała się społeczność lokalna.
- Tworzenie strategii sprzyja realistycznej ocenie mocnych i słabych stron gminy a przez to przyjrzenie się możliwościom, potencjalnym problemom, które mogą się pojawić w przyszłości. Przewidując, władze lokalne mogą uniknąć wielu trudności.
- Strategia umożliwia efektywne gospodarowanie zasobami takimi jak środowisko, ludzie, infrastruktura i środki finansowe. Zasoby te są zwykle ograniczone, dlatego też w strategii można zaplanować odpowiednie gospodarowanie nimi.
- Strategia - to instrument długofalowego zarządzania gminą. Wnosi elementy ciągłości i trwałości w poczynania władz gminy niezależnie od zmieniających się układów politycznych.

Budując strategię zrównoważonego rozwoju Gminy Niechlów, przechodziliśmy kolejne etapy.

Diagnoza (w jakim punkcie jesteśmy) - czyli ocena stanu aktualnego gminy.

Na tym etapie opisano gminę, wybierając te informacje, które miały kluczowy wpływ na jej rozwój. W przypadku strategii Gminy Niechlów istotnym elementem jest stan i problemy środowiska przyrodniczego zwłaszcza w obszarze rolnictwa i ochrony dolin rzecznych oraz ich wpływ na społeczne gospodarcze funkcjonowanie gminy. Diagnoza była etapem pracy nad strategią rozwoju zrównoważonego Gminy, w której zespół opracowujący oparł się na danych dostępnych w różnych opracowaniach w tym gminnych.

Do opracowania strategii zrównoważonego rozwoju, został powołany zespół opracowujący w pracach, którego wzięło udział 24 osoby. Konsultanci wspólnie z Zarządem Gminy sporządzili listę osób, które zostały zaproszone do prac nad strategią. Wybór osób

uwarunkowany był jak najszerzym udziałem mieszkańców i koniecznością reprezentowania określonych dziedzin działalności gminy. Nie wszystkie zaproszone osoby skorzystały z możliwości uczestniczenia w pracach grupy. Grupa pracowała nad dalszymi etapami strategii. Praca polegała na uczestniczeniu w zajęciach warsztatowych. Rola konsultantów była ograniczona do modelowania prac grupy i opracowywaniu redakcyjnym uzyskanych na warsztatach wyników.

Formułowanie wizji i celów strategicznych (do czego zmierzamy).

Ten etap rozpoczęto od tworzenia wizji, czyli obrazu gminy za 7 lat. Dotychczasowe doświadczenia gmin tworzących strategię wskazują, że jest to odcinek czasu w miarę przewidywalny, w którym można sensownie planować i zbierać owoce zaplanowanych zmian.

Sposoby realizacji (jak to osiągnąć) - po nakreśleniu wizji i głównych celów strategii ustalono cele bardziej szczegółowo, aby można było wybrać te najważniejsze (priorytety) i ustalić kolejność ich realizacji. Na tym etapie powstały konkretne plany działań do wybranych celów priorytetowych.

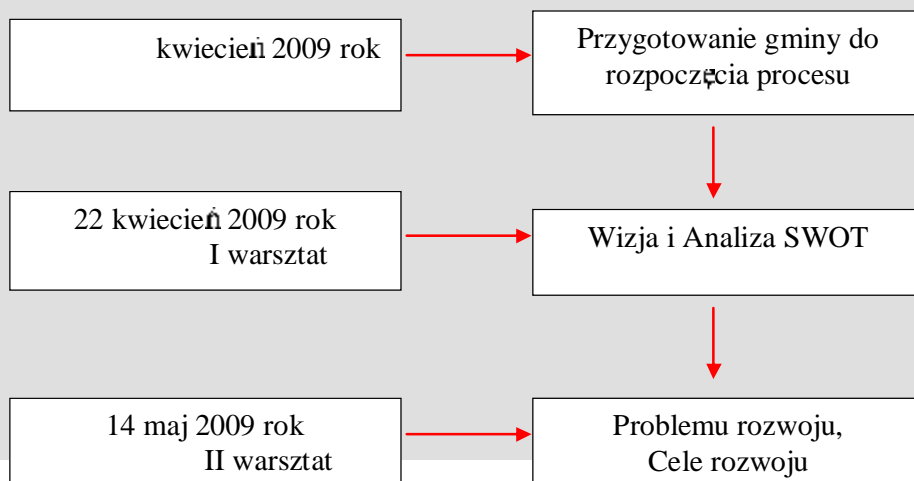
Każdy kolejny etap był konsekwencją poprzedniego, nie było więc możliwości „pójścia na skróty”. Tworzenie strategii to przechodzenie od ogółu (wizja gminy) do szczegółu (projekty działań). Precyzyjniejsze analizy i wybory dokonane na poszczególnych etapach, ułatwiają realizację strategii, a prawdopodobieństwo niepowodzenia jest mniejsze.

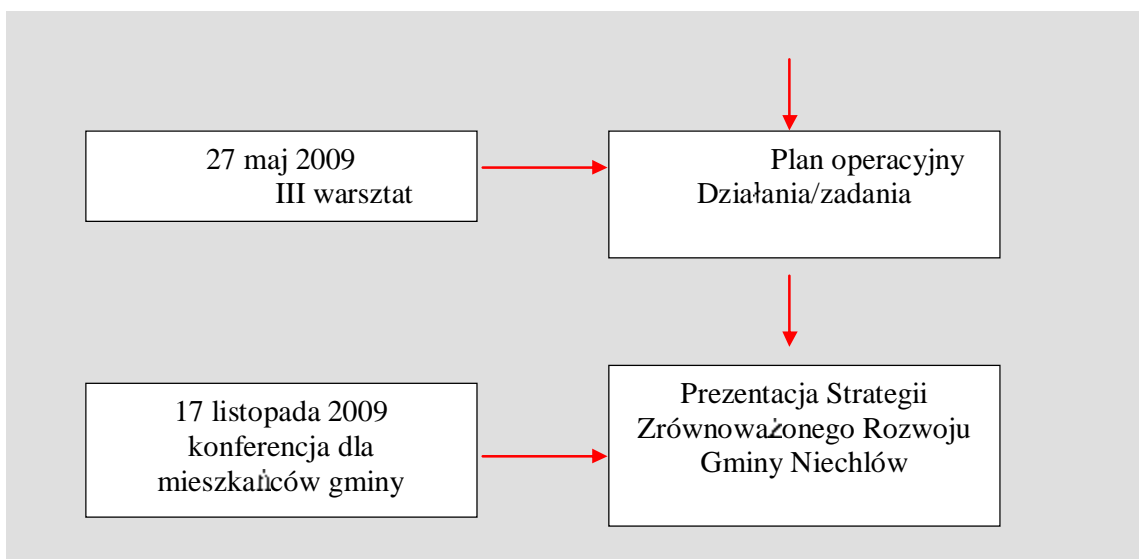
Obowiązkiem uczestników zespołu było konsultowanie wyników prac z mieszkańcami i swoim najbliższym otoczeniem. Konsultanci prowadzili rozmowy z różnymi grupami mieszkańców w kontaktach indywidualnych. Do obowiązku władz gminy było podawanie informacji o tworzeniu strategii w lokalnej prasie, radiu i telewizji oraz innych źródłach przekazu.

W wyniku budowy strategii zrównoważonego rozwoju gminy otrzymano:

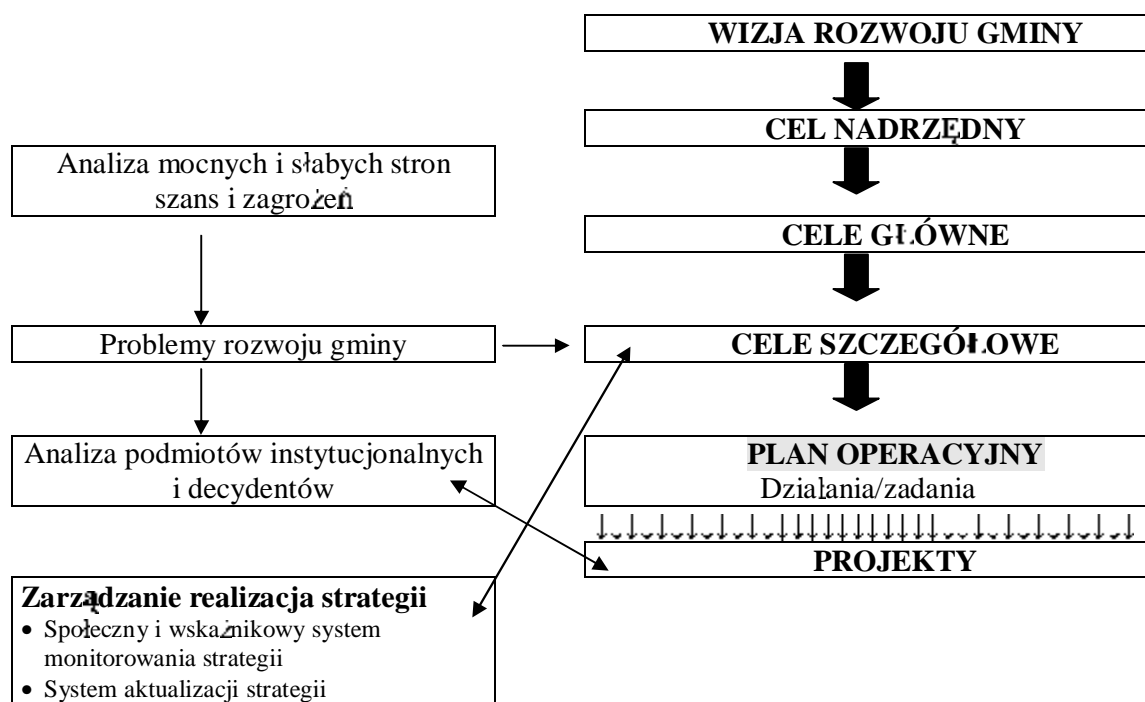
1. Dokument w wersji pisanej strategii.
2. Grupę liderów pracujących nad strategią zaangażowaną w rozwój gminy.

Schemat procesu tworzenia strategii zrównoważonego rozwoju dla Gminy Niechlów

1.3. Struktura strategii.

2. Strategiczny kierunek rozwoju gminy.

2.1. Krótka charakterystyka gminy i jej misji.

Gmina wiejska Niechlów leży na prawym brzegu Odry w północnej części województwa dolnośląskiego. Szczególne walory doliny Odry i ujścia Baryczy z lasami i łąkami zalewowymi, starorzeczami stanowią o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych tej gminy. Gmina ma charakter rolniczo-przemysłowy ze względu na dobre gleby, istniejące na terenie gminy Przedsiębiorstwo Przemysłu Ziemiaczanego oraz eksploatację złóż gazu ziemnego. W gminie zarejestrowano ponad sto podmiotów gospodarczych, z których większość zajmuje się handlem i drobnym rzemiosłem. Siedziba władz gminy mieści się we wsi Niechlów, tutaj też umiejscowione są podstawowe instytucje i usługi (policja, bank, administracja samorządowa, służba zdrowia, opieka społeczna, poczta, ośrodek doradztwa rolniczego, dom kultury), drugim takim lokalnym ośrodkiem usługowym jest wieś Siciny. Zgodnie z uchwałą Rady Gminy z 30 grudnia 2008 roku (nr XXVII/110/2008) dochody gminy w 2009 będą wynosiły ok. 14,1 mln złotych, a wydatki ok. 16,8 mln zł.

Powierzchnia gminy to 152 km², na której mieszka 5309 osób. Przez gminę przepływa rzeka Odra oraz jej prawobrzeżny dopływ Barycz i są to główne wody powierzchniowe gminy. Większość z nich nie odpowiada normom głównie ze względu na zasolenie i stan biologiczny i sanitarny. Mieszkańcy zaopatrywani są w dobrej jakości wodę do picia z ujęć głębinowych. Działalność Przedsiębiorstwa Przemysłu Ziemiaczanego powoduje wydzielanie się do atmosfery odorów, zwłaszcza w okolicach odstożników (obecnie uciążliwość jest znacznie ograniczona). Gmina jest słabo zalesiona (24%), chociaż leży obok dużych kompleksów leśnych. Wzdłuż Odry ciągnie się pas najcenniejszy w skali europejskiej lasów lęgowych. Lasy państwowe należą do Nadleśnictwa Góra. Większe obszary leśne znajdują się na północ od Niechlowa w kierunku wsi Siciny oraz w okolicach Miechowa. Wielogatunkowe drzewostany pełnią rozległe funkcje: glebochronne, wodochronne oraz jako lasy masowego wypoczynku. Na wysoczyznach charakterystyczne są siedliska lasu świeżego i mieszanego świeżego, z małą ilością siedlisk borowych. Większość lasów na tym terenie została silnie zmieniona i na miejscu naturalnych dla tych siedlisk gradów rosną bory sosnowe. W dolinie Rowu Śląskiego i na krawędziach pradoliny rosną na naturalnych siedliskach bory mieszane i suboceaniczne, śródlądowe bory sosnowe. Na terenach najniżej usytuowanych znajdziemy olsy i lasy lęgowe (w strefie zalewów rzecznych). Ważnym dla gminy elementem uzupełniającym znaczne tereny bezleśne są parki, zadrzewione cmentarze, sady i ogródki działkowe oraz zadrzewienia śródpolne.

Gmina Niechlów położona jest w korytarzu ekologicznym doliny Odry i Baryczy, w pradolinie Głogowsko-Baruckiej w obniżeniu Milicko-Głogowskim na prawym brzegu rzeki Odry. Przebieg Odry ma tutaj charakter południkowy z szerokimi zakolami, niskimi brzegami i rozległymi polami zalewowymi. Obszar wzdłuż brzegu rzeki charakteryzuje się

występowaniem łągów z otwartymi podmokłymi łakami, często zabagnionymi, licznymi starorzeczami. Krajobraz gminy jest bardzo atrakcyjny z wyjątkowymi wartościami przyrodniczymi związanymi z fauną, florą i zbiorowiskami charakterystycznymi dla doliny dużej środkowoeuropejskiej rzeki. Najcenniejsze obszary to: Dolina Odry w okolicach ujścia Baryczy (północno-zachodnia część gminy), gdzie na prawie 1000 ha rozciąga się obszar terenów łągowych, rozległe tereny w okolicach wsi Belcz Wielki. Walory krajobrazowe i przyrodnicze stanowią o dużym potencjale do rozwoju kwalifikowanej turystyki zwłaszcza dla ekoturystyki. Klimat niechłowski należy do strefy klimatu przejściowego Europy Środkowej pod średnim wpływem klimatu oceanicznego oraz słabym wpływem klimatu górskiego. Średnia temperatura stycznia wynosi -2°C , a średnia temperatura lipca to $+18^{\circ}\text{C}$ przy opadach na poziomie 300 mm, oraz przewadze wiatrów z zachodu i północno-zachodu. Użytki rolne obejmują około 67% powierzchni gminy. Rolnictwo ma do dyspozycji gleby bardzo zróżnicowane - od słabych bielcowych po urodzajne czarne ziemie i mady. Głównie występują gleby urodzajne - 30% gleb klasy II-IIIb, 55% -IVa. Charakterystyczny dla gminy jest stosunkowo duży udział użytków zielonych związanych z dolinami rzecznyymi. Pomimo bliskiego sąsiedztwa ośrodka przemysłowego (huta miedzi) w Głogowie gleby w gminie nie mają przekroczonych norm zawartości metali ciężkich. W strukturze wielkości gospodarstw rolnych przeważają gospodarstwa do 5 ha (ok. 49%), ponad 23% to gospodarstwa od 5-10 ha, powyżej 15 ha to ok. 13%. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi ok. 7 ha.

Dolina Odry, w tym fragment leżący w gminie, została objęta ochroną w ramach europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000. Walory przyrodnicze spowodowały, że ustanowiono tu dwie formy obszarów Natura 2000:

1. Obszar Specjalnej Ochrony ptaków Natura 2000 „Łęgi Odrzańskie” (Kod obszaru PLB020008), w skrócie OSO.
2. Specjalny Obszar Ochrony siedlisk Natura 2000 „Łęgi Odrzańskie” (Kod obszaru PLH020018), w skrócie SOO.

Specjalny Obszar Ochrony siedlisk został zaakceptowany przez Komisję Europejską decyzją z 12 grudnia 2008 roku. Obszar Specjalnej Ochrony ptaków został wyznaczony przez Ministra Środowiska w drodze rozporządzenia z dnia 27 października 2008 roku. Obszary położone są w dolinie Odry między Brzegiem Dolnym a Głogowem na terenie województwa dolnośląskiego i lubuskiego (gmina Szlichtyngowa), w większości zajmują teren międzywala. Powierzchnia obszarów wynosi około 18 tys. ha. Obszary stanowią fragment doliny Odry o długości 101 km, od Brzegu Dolnego do Głogowa, mniej więcej od wysokości 290 km do 385 km, w granicach dawnej terasy zalewowej rzeki, wraz z ujściem Baryczy. Granice obszarów w większości poprowadzone są zgodnie z aktualnym terenem zalewowym wraz z planowanymi polderami. Obejmują siedliska nadrzeczne zachowane w międzywalu oraz najlepiej wykształcone lasy, łąki i torfowiska niskie poza jego obrębem. Duża część terenu jest regularnie zalewana. Obszary w dużej części porośnięte są lasami, głównie łęgami jesionowymi i wiązowymi, rozwijającymi się na glebach aluwialnych. Przeważają dobrze zachowane płyty siedlisk, częste są starodrzewia ponad 100-letnie, z licznymi drzewami pomnikowymi. Liczne, pozostałe po dawnym korycie Odry, starorzecza są w różnych fazach zarastania. Można tu obserwować kolejne stadia sukcesyjne zbiorowisk związanych z dynamicznym układem doliny rzecznej, w tym także zbiorowisk szuwarowych, związanych ze starorzeczami. W dolinie znajdują się też duże kompleksy wilgotnych łąk. Obszar Specjalnej Ochrony ptaków „Łęgi Odrzańskie” obejmuje ostoje ptasia o randze europejskiej E 53. W obszarze występuje, co najmniej 36 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy „ptasiej”, 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Gnieździ się ok. 100 gatunków ptaków. Wśród tych gatunków bocian czarny, trzmielojad, kania czarna, kania ruda, bielik, błotniak stawowy, żuraw, zimorodek, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł średni, mucholówka białoszja są głównymi celami ochrony w tym obszarze. Specjalny Obszar Ochrony siedlisk „Łęgi Odrzańskie” odznacza się dużym bogactwem siedlisk rzadkich i zagrożonych, charakterystycznych dla dużej rzeki nizinnej (11 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym oba typy bardzo dobrze zachowanych lasów łęgowych, zajmujących tu znaczną powierzchnię). Cennym elementem przyrody obszaru są łąki z takimi interesującymi gatunkami jak goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe*, kosaciec syberyjski *Iris sibirica* czy czosnek kątowy *Alium angulosum*. Na terenie ostoi stwierdzono obecność 13 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Ważne jest przede wszystkim występowanie kielbka białopłetwego i bolenia oraz kilku rzadkich gatunków motyli. Bardzo bogata jest flora ostoi z licznymi gatunkami prawnie chronionymi oraz gatunkami rzadkimi i zagrożonymi, tak w skali całej Polski, jak i lokalnie. Między innymi liczne są storczykowate. W wielu starorzeczach występuje obfita populacja salwini pływającej *Salvinia natans* i kotewki orzecha wodnego *Trapa natans*. Zasadniczo, obszar jest ważny dla ochrony bioróżnorodności i spełnia funkcję bardzo ważnego korytarza ekologicznego.

Na terenie gminy jest **Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Baryczy**. Obejmuje on południowo-zachodnią część gminy, chroniąc fragmenty doliny Odry i Baryczy.

Gmina Niechlów stanowi wspólnotę samorządowa 21 sołectkich wsi: Bartdzieje, Belcz Wielki, Bogucin, Głobice, Karów, Lipowiec, Łękanów, Masełkowice, Miechów, Naratów, Niechlów, Siciny, Świerczów, Szaszorowice, Tarpno, Wioska, Wągroda, Wronów, Wroniniec, Żabin i Żuchłów. Gmina graniczy od wschodu z gminą miejsko - wiejską Góra, od zachodu z gminą wiejską Peclaw, od północy z gminą miejsko - wiejską Szlichtyngowa (województwo lubuskie) i od południa z gminami wiejskimi Jemielno i Rudna.

Najbliższymi ośrodkami miejskimi są: Głogów (22 km), Leszno (35 km), Rawicz (38 km) i Lubin (58 km). Wraz z gminami miejsko – wiejską Góra, gminą miejsko – wiejską Wąsosz,

gminą wiejską Jemielno tworzy Powiat Górowski. W miarę dobra sieć dróg, umożliwia dobre połączenia komunikacyjne z pobliskimi ośrodkami miejskimi, a także z Wrocławiem (103 km).

Misja to określenie podstawowych funkcji gminy i zapisana jest w ustawie o samorządzie terytorialnym z dnia 8 marca 1990 roku oraz w uchwalonym statucie gminy.

Misja Gminy Niechlów zawarta jest w sformułowaniach:

- „Mieszkańcy Gminy stanowią z mocy prawa wspólnotę samorządową”,
- „Gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność”,
- „Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów”.

2.2. Wizja przyszłości i cel nadrzędny rozwoju gminy.

Wizja zrównoważonego rozwoju gminy to obraz jej przyszłego stanu, do którego będzie się dążyć, uwzględniając dobro środowiska przyrodniczego i potrzeby mieszkańców. Wszystkie działania podejmowane na rzecz jej urzeczywistnienia nie mogą zagrażać ani degradować środowiska.

Uczestnicy warsztatów sformułowali obraz gminy za 7 lat. Określono pożądane cechy środowiska przyrodniczego, skalę rozwoju gospodarczego, funkcjonowanie instytucji publicznych i poziom życia mieszkańców.

Poprzez stworzenie wizji przygotowano ramy, które pozwoliły podjąć decyzje dotyczące wyznaczenia celów i sposobów ich realizacji w strategii. Wizja szczegółowa oraz hasłowa została sformułowana na I warsztacie. Uczestnicy wielokrotnie wracali w ciągu całego procesu tworzenia strategii do tego materiału wyjściowego, porównując zapisy z wizji z poszczególnymi celami, działaniami i zadaniami. W ten sposób w strategii zapisano konsekwentny ciąg zdarzeń.

Hasłowa wizja rozwoju zrównoważonego Gminy Niechlów brzmi:

WYJĄTKOWA PRZYRODA UJŚCIA BARYCZY I DOLINY ODRY, ROLNICTWO OFERUJĄCE RÓZNORODNĄ, BEZPIECZNĄ I DOBRĄ JAKOŚĆ ŻYWNOSĆ, URZEKAJĄCY OTWARTOŚCIĄ I ŻYCZLIWOŚCIĄ, DYNAMIKĄ, WIEDZĄ I POGODĄ DUCHA MIESZKAŃCY TO NASZA GMINA NIECHLÓW.

Wizja w ujęciu szczegółowym to bardziej rozwinięty obraz gminy:

1. Środowisko przyrodnicze.

- Środowisko naturalne jest w dobrym stanie, jego jakość nie uległa pogorszeniu a najcenniejsze obszary, ze względu na walory krajobrazowe i przyrodnicze, są należycie chronione.
- W gminie rozwiązany jest problem zanieczyszczenia środowiska, ścieki i opady są zagospodarowane i unieszkodliwiane we właściwy sposób.
- Część energii pozyskiwana jest ze źródeł odnawialnych, przyjaznych środowisku.
- Sprawnie działa system melioracji i małej retencji, utrzymujący optymalny dla ochrony środowiska, zamieszkania i gospodarowania poziom wód w ciekach i glebie.

2. Gospodarka.

- Mieszkańcy nie mają większych problemów w znalezieniu zatrudnienia i pozyskaniu dochodów. Głównie dzięki zatrudnieniu w istniejących i nowych firmach, tworzenie własnych przedsiębiorstw.
- Firmy mają dobre warunki do rozwoju i tworzenia nowych miejsc pracy.
- Wykorzystane są możliwości do rozwoju usług, zwłaszcza na podstawie walorów przyrodniczo – krajobrazowych.
- Region znany jest z możliwości wypoczynku w gospodarstwach agroturystycznych, wybitnej jakości wyżywienia i możliwości zakupu dobrej jakości produktów lokalnych, zwłaszcza żywności.
- Rolnictwo i przetwórstwo produktów rolnych jest ważnym działem gospodarki gminy.

3. Społeczeństwo.

- Mieszkańcy są pod dobrą i dostosowaną do potrzeb opieką zdrowotną i socjalną.
- Gminę zamieszkuje mniejsza ilość mieszkańców, ale osiadło sporo ludzi młodych, wykształconych i przedsiębiorczych.
- Spora grupa mieszkańców stale dba o podnoszenie swoich kwalifikacji i jest dobrze wykształcona. Kwalifikacje są dostosowane do rynku pracy i możliwości rozwoju.
- Standard życia mieszkańców pozwala na bezpieczny i spokojny byt oraz rozwój.
- Mieszkańcy wszystkich miejscowości mają możliwość spotykania się i spędzania wspólnie wolnego czasu w dobrze przygotowanych do tego miejscach i obiektach.
- Cechą mieszkańców jest dbałość o środowisko, aktywność i zaangażowanie na rzecz swoich społeczności i gminy oraz zwiększanie swojej wiedzy i świadomości.
- Sołectwa pełnią funkcję lokalnych ośrodków aktywności obywatelskiej i rozwojowej.

4. Zarządzanie gminą.

- System dróg, ścieżek, szlaków sprzyja bezpiecznemu i sprawnemu przemieszaniu się, jest też ważnym elementem regionalnego systemu komunikacji i turystyki w dolinie Odry i Baryczy.
- Do rozwoju gminy, w tym społeczności lokalnych, jest sprawnie pozyskiwana pomoc z różnych źródeł, z dużym zaangażowaniem mieszkańców i sołectw.
- Sołectwa są aktywnie wspierane przez gminę i mają możliwość realizowania własnych działań.
- W gminie mieszka się i przebywa bez obaw o bezpieczeństwo.
- Rozwój gminy oparty jest o dobrze funkcjonujący system współpracy z aktywnymi grupami mieszkańców, kooperacją z organizacjami pozarządowymi i współdziałaniem z instytucjami i organizacjami w regionie.

Z tak sformułowanej wizji powstał **cen nadrzędny** rozwoju zrównoważonego Gminy Niechlów:

Zrównoważony rozwój gminy oparty o walory przyrodnicze regionu i tradycje rolnicze.

Cel ten może być osiągnięty, gdy będą realizowane działania zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju.

2.3. Cele główne strategii.

Cel główny w odróżnieniu od celu nadrzędnego to taki cel strategiczny, który mamy osiągnąć w całości i za osiągnięcie, którego ponosimy w pełni odpowiedzialność. Cel nadrzędny w dużym stopniu osiągniemy wówczas, gdy będziemy realizować cele główne. Określenie celu głównego polega, więc na odpowiedzi na pytanie: jaki rozwój zapewni gminie realizację celu nadrzędnego? Przy budowie strategii rozwoju zrównoważonego odpowiedź na to pytanie jest następująca: rozwój społeczno-gospodarczy zharmonizowany ze środowiskiem, czyli rozwój, w którym granicą podejmowanych działań jest trwałość zasobów środowiska przyrodniczego. Cele główne są „rozbite” na cele w układzie poszczególnych sfer (ładów).

Środowisko przyrodnicze.

Cel główny: POPRAWA STANU ŚRODOWISKA I STANDARDU ŻYCIA W GMINIE.

Gospodarka.

Cel główny: WIĘKSZA AKTYWNOŚĆ I EFEKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA GOSPODARKI W GMINIE.

Spółeczeństwo.

Cel główny: WZROST ZADOWOLENIA Z JAKOŚCI ŻYCIA I ZAMIESZKANIA NA TERENIE GMINY.

Zarządzanie gminą.

Cel główny: SPRAWNIEJSZY SYSTEM ZARZĄDZANIA GMINĄ OPARTY W DUŻEJ MIERZE O WSPÓŁPRACĘ I WSPÓŁODPOWIEDZIALNOŚĆ.

3. SZANSE I ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY.

W rozdziale została dokonana analiza czynników sprzyjających i ograniczających rozwój gminy. Rozważano atuty gminy oraz słabości stanowiące istotne bariery rozwojowe. Odniesiono się także do możliwości, które mogą pojawić się w przyszłości w otoczeniu gminy i rzutować na jej rozwój.

Analiza SWOT dla gminy Niechlów została przeprowadzona podczas warsztatów. Gminę poddano analizie wartościującej, określając słabe i mocne strony gminy obecnie – czyli co gmina ma, a czego nie ma, co może wpływać na jej rozwój. Odniesiono się również do możliwości i zagrożeń, które mogą się pojawić w przyszłości w otoczeniu i wewnątrz gminy i wpływać na jej kondycję. Przewidując je, władze lokalne mogą uniknąć wielu trudności. Stawiając na mocne strony i wykorzystując szanse, Niechlów może skutecznie niwelować słabości.

3.1. Stymulatory rozwoju.

Czynniki sprzyjające rozwojowi to stymulatory rozwoju tzn. te czynniki, które umożliwią gminie Niechlów realizację przyjętej wizji i celu nadrzędnego strategii. Są to czynniki, które gmina może wykorzystać w pobudzaniu własnego rozwoju. Należy do nich zaliczyć:

- Stymulowanie inicjatyw społecznych. Stworzenie warunków do zwiększenia aktywności mieszkańców zarówno w zakresie inicjatyw własnych (własna działalność gospodarcza, zmiana kwalifikacji zawodowych) jak i przedsięwzięć służących mieszkańcom (zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, opieka nad osobami znajdującymi się w trudnych warunkach). Temu celowi ma służyć powołanie organizacji społecznej oraz organizacji gospodarczej wspierającej przedsiębiorczość i tworzenie dodatkowych miejsc pracy.
- Tworzenie partnerstwa społecznego i zwiększanie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu problemów gminy. Ma temu służyć odpowiedni przepływ informacji pomiędzy gminą i mieszkańcami oraz informacji zwrotnych od mieszkańców. Wykorzystanie wiedzy i pomysłów lokalnej społeczności to budowanie rozwoju gminy w oparciu o najcenniejszy zasób – potencjał ludzki.
- Wykorzystanie walorów przyrodniczo – krajobrazowych gminy w promocji gminy, tworzenie dodatkowych miejsc pracy i przyciąganie inwestorów zewnętrznych.
- Na bazie strategii przygotowanie szczegółowych projektów do zapisanych zadań oraz staranie się o zewnętrzne fundusze na ich realizację.

Uczestnicy warsztatów dokonali analizy wartościującej, określając mocne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia dla jej rozwoju.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Różnorodność i duże walory przyrodnicze • Znaczne zalesienie gminy • Dwie rzeki z wyjątkowym ujściem Baryczy • Małe zagęszczenie ludności • Bliskość KGHM – zatrudnienie mieszkańców • Bliskość Głogowa, Rawicza, Leszna • Dobre reprezentowanie mieszkańców gminy przez samorząd • Dobry kontakt z instytucjami i organizacjami • Integracja społeczeństwa poprzez imprezy kulturalne i sportowe • Istniejące stowarzyszenia i ich aktywność • Wykształcenie młodzieży i podnoszenie kwalifikacji • Dbłość o dobra kultury • Oświata • Urząd gminy • Handel • Kopalnia gazu 	<ul style="list-style-type: none"> • Mało efektywne zagospodarowanie ścieków • Niezadawalająca gospodarka odpadami, brak segregacji odpadów, dzikie wysypiska • Wadliwie funkcjonująca melioracja, zniszczona mała retencja • Sąsiedztwo KGHM – zanieczyszczenie środowiska • Słabe zaangażowanie mieszkańców, zwłaszcza ludzi młodych, w życie gminy • Mała współpraca pomiędzy mieszkańcami • Starzenie się mieszkańców • Niska opłacalność produkcji • Słaba infrastruktura turystyczna • Bezrobocie • Tereny zagrożone powodzią • Zły stan dróg gminnych i poboczny • Ucieczka wykształconej młodzieży • Zbyt mały budżet Gminy
• Szanse	• Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie dobrego stanu naturalnego środowiska • Rozwiązanie problemu ścieków • Rozwój energii odnawialnych • Przyjazd ludzi z terenów przemysłowych • Zwiększenie wsparcia dla firm i rolnictwa, pomoc w pozyskaniu środków unijnych • Rozwój turystyki, agroturystyki • Powiększenie gospodarstw i scalanie gruntów rolnych • Gazyfikacja gminy • Lepszy dojazd - most w Ciechanowie, PKP, żegluga • Współpraca Gminy z podmiotami gospodarczymi, instytucjami i organizacjami • Pozyskanie i wykorzystanie środków zewnętrznych w tym z Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • Zanieczyszczenie środowiska, dewastacja środowiska przez mieszkańców, KGHM • Nierówność we wspieraniu krajów Unii Europejskiej – mniejsze wsparcie dla Polski • Niewykorzystanie możliwości pozyskiwania wsparcia rozwoju gminy z zewnątrz • Negatywny wpływ walk politycznych • Utrata miejsc pracy i likwidacja zakładów • Narastanie patologii społecznych, zwłaszcza narkomanii, nadużywania alkoholu • Wzrastające koszty utrzymania oświaty, nadmiernie obciążające budżet gminy • Centralizacja środków na wsparcie • Powodzie • Dalszy odpływ ludzi młodych

3.2. Problemy rozwoju.

Problemy rozwoju gminy powinny posiadać trzy cechy:

- mieć charakter negatywny dla rozwoju zrównoważonego;
- opisywać stan istniejący;
- powinny być istotne z punktu widzenia realizacji strategii.

Uczestnicy warsztatów korzystając z własnych obserwacji i analizy SWOT identyfikowali problemy w 4 sferach: środowiska przyrodniczego, społecznej, gospodarczej i zarządzania gminą.

Najistotniejsze do ukierunkowania prac nad strategią zrównoważonego rozwoju były problemy związane ze stanem środowiska przyrodniczego. Założono, że rozwój społeczno - gospodarczy powinien się odbywać bez naruszania tych zasobów.

W rozdziale czwartym problemy zostały przekształcone na cele szczegółowe. W ten sposób problemy stanowiące istotne bariery rozwoju zostały przekształcone na pozytywne docelowe stany w przyszłości.

1. Środowisko przyrodnicze.

Problemy:

1. Mało efektywne zagospodarowanie ścieków (brak oczyszczalni, brak kanalizacji)
2. Niezadowolająca gospodarka odpadami (brak segregacji odpadów, dzikie wysypiska).
3. Wadliwie funkcjonująca melioracja, zniszczona mała retencja, zagrożenie powodziowe.

Cel główny:

Poprawa stanu środowiska i standardu życia w gminie.

Cele szczegółowe:

1. Wzrost czystości i jakości wód w rzekach i ujęciach.
2. Kompleksowe rozwiązanie problemu odpadów.
3. Sprawny system melioracji i ochrony przeciwpowodziowej.

2. Gospodarka.

Problemy:

1. Słaba infrastruktura w tym turystyczna (brak gazyfikacji gminy).
2. Niska opłacalność produkcji.
3. Bezrobocie.
4. Słabe wsparcie dla firm i rolnictwa w pozyskiwaniu środków unijnych.

Cel główny:

Większa aktywność i efektywność ekonomiczna gospodarki w gminie.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rozwoju firm i rolnictwa na terenie gminy, tworzenia nowych miejsc pracy (łatwiejsze pozyskanie środków unijnych).
2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury podnosząca standard życia i możliwości rozwoju na terenie gminy (zgazyfikowanie gminy).

3. Poprawa jakości dróg i stanu bezpieczeństwa na drogach.

3. Społeczeństwo.

Problemy:

1. Słabe zaangażowanie mieszkańców, zwłaszcza ludzi młodych, w życie gminy (za mało lokalnych liderów, mała współpraca pomiędzy mieszkańcami).
2. Wyjazd młodych, wykształconych ludzi z powodu braku perspektyw życiowych.
3. Mało terenów rekreacyjnych (głównie place zabaw dla dzieci)
4. Utrudnione warunki funkcjonowania służby zdrowia (budynek ośrodka zdrowia nie jest w pełni dostosowany do przepisów prawnych - stan techniczny).

Cel główny:

Wzrost zadowolenia z jakości życia i zamieszkania na terenie gminy.

Cele szczegółowe:

1. Pobudzenie aktywności społecznej i obywatelskiej, wzrost samodzielności mieszkańców w rozwiązywaniu problemów lokalnych.
2. Doskonalenie systemu opieki społecznej i zdrowotnej w gminie.
3. Tworzenie warunków do rekreacji, wypoczynku i rozwoju zainteresowań mieszkańców.
4. Tworzenie warunków do osiedlania się na terenie gminy, zwłaszcza dla osób młodych.

4. Zarządzanie gminą.

Problemy:

1. Zbyt mały budżet Gminy (niski stopień pozyskania środków pozabudżetowych).
2. Zły stan dróg gminnych i poboczy – niebezpieczeństwo wypadków.
3. Poprawa stopnia współpracy między Urzędem Gminy a społeczeństwem i organizacjami funkcjonującymi na terenie gminy.

Cel główny:

Sprawniejszy system zarządzania gminą oparty w dużej mierze o współpracę i współodpowiedzialność.

Cele szczegółowe:

1. Bardziej aktywne i efektywne pozyskiwanie środków pozabudżetowych na rozwój gminy (osiągnięcie zrównoważonego budżetu gminy).
2. Większa i bardziej efektywna współpraca samorządu, organizacji pozarządowych, firm i mieszkańców na terenie gminy.
3. Wzrost zainteresowania gminą w regionie i świecie.

4. PLAN OPERACYJNY STRATEGII - CELE SZCZEGÓŁOWE ORAZ ICH REALIZACJA.

Przyjęcie wizji gminy umożliwiło sformułowanie celu nadrzędnego strategii stanowiącego podstawową przesłankę rozwoju gminy. Cele główne określone jako zrównoważony rozwój czterech sfer: środowiska przyrodniczego, społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cele szczegółowe to konkretne efekty, które gmina osiągnie za 10 lat.

Cel szczegółowy powinien być:

- § precyzyjny,
- § mierzalny,
- § osiągalny,
- § realistyczny,
- § określony w czasie.

Zapisanie celów szczegółowych w formie zadań do realizacji z przypisanym czasem ich wykonania i odpowiedzialnością umożliwia spełnienie powyższych warunków. Tak powstaje **plan operacyjny** (harmonogram) do każdego celu szczegółowego, który staje precyzyjnym zapisem (krok po kroku) działań służących osiągnięciu efektu docelowego.

W „Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Niechlów” cele szczegółowe zostały uporządkowane według hierarchii ważności.

Dla każdej sfery przyjęto kryteria, ustalające kolejność celów strategii biorąc pod uwagę:

- § poprawę stanu środowiska,
- § jakość życia,
- § integrację mieszkańców,
- § łatwość w realizacji i zdobyciu środków finansowych,
- § możliwości organizacyjne.

Kolejność celów wynika z przyznanej punktacji przez grupy robocze. Na początku zostały umieszczone cele z najwyższą ilością punktów, a więc pilne do realizacji lub, których realizacja będzie możliwa ze względów finansowych i organizacyjnych. Uszczegółowienie kosztów następuje w planach, które są wynikiem realizacji Strategii i gdzie takie koszty można bardziej szczegółowo ustalić. W zapisach dotyczących finansowania pod pojęciem środki zewnętrzne należy rozumieć wszystkie możliwe do uzyskania na dany cel wsparcia (finansowe, organizacyjne, rzeczowe). Głównym źródłem zapewne będą programy i fundusze Unii Europejskiej, ale istotne są również inne źródła. Duże znaczenie mają również środki pozyskane niebezpośrednio przez samorząd, ale przez instytucje i organizacje pozarządowe, z którymi gmina będzie współpracowała, aby zrealizować działania zawarte w Strategii.

4.1. Środowisko przyrodnicze.

Cel główny: Poprawa stanu środowiska i standardu życia w gminie.

Dla osiągnięcia celu głównego, podczas warsztatów, wypracowano następujące cele szczegółowe:

1. Wzrost czystości i jakości wód w rzekach i ujęciach.
2. Kompleksowe rozwiązanie problemu odpadów.
3. Sprawny system melioracji i ochrony przeciwpowodziowej.

Cel szczegółowy: Wzrost czystości i jakości wód w rzekach i ujęciach.

Uzasadnienie wyboru celu:

Główne rzeki gminy – Odra i Barycz zaliczone są do pozaklasowych wód powierzchniowych. Decyduje o tym przede wszystkim parametr bakteriologiczny, co świadczy o niskim stopniu sanitarizacji gminy. Aby wody te mogły być wykorzystane do celów rekreacyjno-wypoczynkowych, do nawadniania terenów rolniczych, upraw ogrodniczych powinny odpowiadać odpowiednio II i III klasie czystości. Szczególnie atrakcyjną rzeką jest Odra, wzdłuż której znajdują się cenne przyrodniczo obszary mogące mieć wpływ na rozwój gminy. W większości wsi na terenie gminy są wybudowane wodociągi. Zwiększona ilość ścieków nie jest należycie zagospodarowana i powoduje znaczne zanieczyszczenie środowiska. Wody gruntowe nie nadają się do wykorzystania jako zdatne do picia. Wymagane jest, dla dobra mieszkańców rozwiązania problemu ścieków.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez:

1. Budowa systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków.
2. Stałe podnoszenie jakości stosowanych technologii w utylizacji i zagospodarowania ścieków.

Cel szczegółowy: Kompleksowe rozwiązanie problemu odpadów.

Uzasadnienie wyboru celu:

Grupa warsztatowa uznała uporządkowanie gospodarki odpadami za jeden z najważniejszych celów, który należy osiągnąć. „Dziki” wysypiska pojawiają się i rosną przede wszystkim w pobliżu większych miejscowości. Właściwe zagospodarowane odpady poprawi estetykę otoczenia i zwiększy walory turystyczne gminy oraz samopoczucie mieszkańców.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez:

1. Wdrożenie programu gospodarki odpadami.
2. Likwidacja "dzikich wysypisk" z aktywnym udziałem mieszkańców, rad sołeckich, zapobieganie powstawania nowych.
3. Rozwijanie i doskonalenie systemu segregacji odpadów
 - podniesienie świadomości społecznej i informacja,
 - pojemniki na poszczególne odpady,
 - zagwarantowanie odbioru surowców.

Cel szczegółowy: Sprawny system melioracji i ochrony przeciwpowodziowej.**Uzasadnienie wyboru celu**

Jednym z głównych problemów wskazanych przez uczestników warsztatów jest wadliwie funkcjonująca melioracja, zniszczona mała retencja, zagrożenie powodziowe. Uwarunkowania te są poza bezpośrednim zasięgiem oddziaływania urzędu gminy. Dlatego niezbędne jest podjęcie współpracy z zarządcami cieków wodnych i urządzeniami hydrotechnicznymi w celu ustalenia wspólnej strategii postępowania w rozwiązywaniu istniejących problemów.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez:

1. Dążenie do utrzymania odpowiedniego stanu infrastruktury melioracyjnej oraz przeciwpowodziowej.
2. Stała współpraca z RZGW i innymi zainteresowanymi podmiotami w celu rozwiązania zdefiniowanych problemów.

4.1 Środowisko przyrodnicze.

Cel główny: Poprawa stanu środowiska i standardu życia w gminie.

1.1.1. Cel szczegółowy: Wzrost czystości i jakości wód w rzekach i ujęciach.

Działania/zadania	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1. Budowa systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków	2010 - 2019	Urząd Gminy	Budżet gminy i środki zewnętrzne (w tym fundusze unijne)
2. Stale podnoszenie jakości stosowanych technologii w utylizacji i zagospodarowania ścieków	2010 - 2019	Urząd Gminy i Zakład Gospodarki Komunalnej	Fundusze Ochrony Środowiska (powiat, gmina, województwo), budżet gminy, środki zewnętrzne

1.1.2. Cel szczegółowy: Kompleksowe rozwiązanie problemu odpadów.

Działania/zadania	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1. Wdrożenie programu gospodarki odpadami	2010-2015	Urząd Gminy i Zakład Gospodarki Komunalnej	Fundusze Ochrony Środowiska (powiat, gmina, województwo), budżet gminy, środki zewnętrzne
2. Likwidacja "dziurich wysypisk" z aktywnym udziałem mieszkańców, rad sołeckich, zapobieganie powstawaniu nowych	Stale	Urząd Gminy i Zakład Gospodarki Komunalnej przy współpracy Rad Sołeckich	Fundusze Ochrony Środowiska (powiat, gmina, województwo), budżet gminy, środki zewnętrzne
3. Rozwijanie i doskonalenie systemu segregacji odpadów <ul style="list-style-type: none"> • podniesienie świadomości społecznej i informacja • pojętniki na poszczególne odpady • zagwarantowanie odbioru surowców 	2010-2015	Urząd Gminy i Zakład Gospodarki Komunalnej	Budżet gminy i środki zewnętrzne, działania przedsiębiorstw obrotu surowcami wtórnymi, działania organizacji pozarządowych

1.1.3. Cel szczegółowy: Sprawny system melioracji i ochrony przeciwpowodziowej.

Działania/zadania	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1. Dążenie do utrzymania właściwych stanu infrastruktury melioracyjnej i przeciwpowodziowej.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy przy współpracy zarządców infrastruktury	Budżet gminy + środki zewnętrzne dostępne na ten cel + zarządcy infrastruktury
2. Stala współpraca z RZGW i innymi zainteresowanymi podmiotami w celu rozwiązania zdefiniowanych problemów	Stale	Urząd Gminy przy współpracy z RZGW	Fundusze Ochrony Środowiska (powiat, gmina, województwo), budżet gminy, środki zewnętrzne

4.2. Gospodarka.

Cel główny: Większa aktywność i efektywność ekonomiczna gospodarki w gminie.

Cel główny został przekształcony na cele szczegółowe, które zostaną osiągnięte poprzez realizację poszczególnych planów operacyjnych. W czasie prac warsztatowych grupa uzgodniła następującą hierarchię celów szczegółowych:

1. Wspieranie rozwoju firm i rolnictwa na terenie gminy, tworzenia nowych miejsc pracy (łatwiejsze pozyskanie środków unijnych).
2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury podnosząca standard życia i możliwości rozwoju na terenie gminy (zgazyfikowanie gminy).
3. Poprawa jakości dróg i stanu bezpieczeństwa na drogach.

Cel szczegółowy: Wspieranie rozwoju firm i rolnictwa na terenie gminy, tworzenie nowych miejsc pracy (łatwiejsze pozyskanie środków unijnych).

Uzasadnienie wyboru celu:

Gmina boryka się z problemami związanymi z brakiem dostatecznej ilości miejsc pracy. Jedną z form rozwiązania tych trudności jest wsparcie dla istniejących i funkcjonujących w gminie firm i gospodarstw rolnych. Poprzez rozwój miejscowych przedsiębiorstw, a także wykorzystanie możliwości ściągnięcia do Niechlowa nowych firm zwiększy się ilość miejsc pracy. Dodatkowe możliwości tworzeni i rozwoju istniejących firm i wspierania rozwoju działalności rolniczej dają fundusze europejskie. Dobra informacja, realizacja działań szkoleniowych i doradczych, pomoc w zakładaniu działalności gospodarczej, przygotowane odpowiednio tereny pod inwestowanie i uruchamianie działalności gospodarczej (także przy wsparciu funduszy europejskich) to zadania, jakie będzie miał powołany w tym celu ośrodek rozwoju gminy.

Wsparcia potrzebują również działający na terenie gminy rolnicy – szczególnie w wykorzystaniu możliwości, jakie dają działania związane z dofinansowaniem działalności rolniczej w ramach środków z PROW oraz rozwoju gospodarstw ekologicznych.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez:

1. Utworzenie ośrodka wspierania rozwoju i informacji gospodarczej (Ośrodek rozwoju gminy).
2. Opracowanie i aktualizacja systemu preferencji dla inwestorów.
3. Wsparcie szkoleniowo – doradcze dla rolników z terenu gminy.

Cel szczegółowy: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury podnosząca standard życia i możliwości rozwoju na terenie gminy (zgazyfikowanie gminy).

Uzasadnienie wyboru celu:

Gmina powinna podjąć działania podnoszące standard życia. Związane to jest z inwestycjami w infrastrukturę. Działania związane z wodociągami, gospodarką ściekową zapisane zostały w działaniach ze sfery środowiskowej. W ramach tego celu wymagane jest, dla dobra mieszkańców wybudowanie systemu dystrybucji gazu.

Gmina ma możliwości rozwoju turystyki. Obecnie nie jest to należycie wykorzystane. Są wyznaczone ale nie przygotowane trasy turystyczne do turystyki pieszej, rowerowej, konnej. Pomimo położenia nad Odrą oraz Baryczą i dobrych warunków do turystyki wodnej te możliwości nie są wykorzystane. Tereny wiejskie nie rozwijają się w oparciu o gospodarstwa agroturystyczne i turystykę weekendową. Mieszkańcy i gmina nie są dostatecznie przygotowani do rozwijania tej dziedziny gospodarki i kreowania części dochodów w oparciu o walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy. Rozwoju wymaga również baza hotelarska i gastronomiczna.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez:

1. Budowa systemu dystrybucji gazu w gminie.
2. Budowa infrastruktury turystycznej, hotelarskiej i gastronomicznej.
3. Zachęcanie mieszkańców do tworzenia gospodarstw agroturystycznych i oferty turystyki weekendowej.
4. Dążenie do rozwoju telekomunikacji i usług teleinformatycznych oraz społeczeństwa informatycznego.

Cel szczegółowy: Poprawa jakości dróg i stanu bezpieczeństwa na drogach.

Uzasadnienie wyboru celu:

Ważnym problemem jest niewłaściwy stan techniczny dróg, wynikający z braku możliwości sfinansowania ich remontu. Stan dróg jest również wynikiem mozaiki sposobu zarządzania. Środki w wyniku tego są rozproszone wśród różnych zarządców i są problemy w koordynacji prac. Innym problemem związanym z drogami jest niski poziom bezpieczeństwa ich użytkowników, szczególnie mieszkańców wsi przez, które przebiegają drogi bez poboczy.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez:

1. Rozbudowa i poprawa jakości dróg gminnych, w tym budowa chodników.
2. Stworzenie lobbingu w sprawie modernizacji pozostałych dróg.
3. Zatrudnianie osób w ramach prac interwencyjnych przy porządkowaniu chodników.

4.2. Gospodarka

Cel główny: Większa aktywność i efektywność ekonomiczna gospodarki w gminie.

1.2.1. Cel szczegółowy: Wspieranie rozwoju firm i rolnictwa na terenie gminy, tworzenie nowych miejsc pracy (łatwiejść pozyskanie środków unijnych).

Działania/zadania	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1. Utworzenie ośrodka wspierania rozwoju i informacji gospodarczej (Ośrodek rozwoju gminy).	2010-2012	Urząd Gminy	Budżet gminy i środki zewnętrzne (w tym w ramach L.G.D. „Ljście Baryczy”)
2. Opracowanie i aktualizacja systemu preferencji dla inwestorów	Stale	Urząd Gminy i Rada Gminy	Budżet gminy
3. Wsparcie szkoleniowo – doradcze dla rolników z terenu gminy	Stale	Urząd Gminy przy współpracy z Powiatowym Zespołem Doradców Rolniczych (PZD)	Budżet gminy, PZD, środki zewnętrzne (w tym w ramach L.G.D. „Ljście Baryczy”)

1.2.2. Cel szczegółowy: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury podnosząca standard życia i możliwości rozwoju na terenie gminy (zgazyfikowanie gminy).

Działania/zadania	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1. Budowa systemu dystrybucji gazu w gminie	2010-2013	Urząd Gminy	Budżet gminy i środki zewnętrzne
2. Budowa infrastruktury turystycznej, hotelarskiej i gastronomicznej	2010-2015	Urząd Gminy we współpracy z inwestorami	Budżet gminy i środki zewnętrzne (w tym w ramach L.G.D. „Ljście Baryczy”), środki prywatne inwestorów
3. Zachęcanie mieszkańców do tworzenia gospodarstw agroturystycznych i oferty turystyki weekendowej	Stale	Urząd Gminy i Rada Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi i radami sołectwu	Środki zewnętrzne (L.G.D, PROW) oraz środki prywatne inwestorów
4. Dążenie do rozwoju telekomunikacji i usług	2010-2015	Urząd Gminy przy współpracy	Środki zewnętrzne i przedsiębiorstw

teleinformatycznych oraz społeczeństwa informacyjnego		przedsiębiorstw teleinformatycznych	
---	--	-------------------------------------	--

1.2.3. Cel szczegółowy: Poprawa jakości dróg i stanu bezpieczeństwa na drogach.

Działania/zadania	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1. Rozbudowa i poprawa jakości dróg gminnych, w tym budowa chodników	2010-2019	Urząd Gminy	Budżet gminy i środki zewnętrzne
2. Stworzenie lobby'ngu w sprawie modernizacji pozostałych dróg	Stale	Urząd Gminy i Rada Gminy	Budżet gminy
3. Zairachowanie osób w ramach prac interwencyjnych przy porządkowaniu chodników.	Stale	Urząd Gminy i Powiatowy Urząd Pracy	Budżet gminy i środki zewnętrzne

4.3. Społeczeństwo.

Cel główny: Wzrost zadowolenia z jakości życia i zamieszkania na terenie gminy.

Cel główny w sferze społecznej zostanie osiągnięty dzięki takiemu rozwojowi społeczno – gospodarczemu gminy, w którym granicą podejmowanych działań jest trwałość zasobów środowiska przyrodniczego. Cel główny w sferze społecznej został przekształcony na cele szczegółowe, które zostaną osiągnięte poprzez realizację poszczególnych planów operacyjnych.

W czasie pracy warsztatowej grupa wypracowała następujące cele szczegółowe:

1. Pobudzenie aktywności społecznej i obywatelskiej, wzrost samodzielności mieszkańców w rozwiązywaniu problemów lokalnych.
2. Doskonalenie systemu opieki społecznej i zdrowotnej w gminie.
3. Tworzenie warunków do rekreacji, wypoczynku i rozwoju zainteresowań mieszkańców.
4. Tworzenie warunków do osiedlania się na terenie gminy, zwłaszcza dla osób młodych.

Cel szczegółowy: Pobudzenie aktywności społecznej i obywatelskiej, wzrost samodzielności mieszkańców w rozwiązywaniu problemów lokalnych.

Uzasadnienie wyboru celu.

W odczuciu uczestników warsztatów jednym z głównych problemów jest małe zaangażowanie mieszkańców w życie gminy. Aby temu przeciwdziałać, należy stworzyć warunki sprzyjające rozwojowi świadomej i aktywnej wspólnoty lokalnej. Realizowane działania powinny koncentrować się zarówno wokół większego zaangażowania mieszkańców w funkcjonowanie istniejących już struktur, np. sołectwa czy szkoły, ale także wspierać tworzenie formalnych i nieformalnych organizacji społecznych, tj. organizacji pozarządowych, Kół Gospodyń Wiejskich, Grup Odnowy Wsi, etc. Aktywnie działające organizacje pozarządowe, poza funkcjami integracyjnymi, mogą spełniać również funkcje związane ze zrównoważonym rozwojem gminy, poprzez zdobywanie na te cele środków zewnętrznych. Wzrost aktywności i większe zaangażowanie mieszkańców w różnorodne inicjatywy da szansę na rozwój gminy na poziomie lokalnym i regionalnym.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących działań:

1. Przygotowanie zasad finansowania i wspierania różnorodnych inicjatyw społecznych (Rady Sołeckie, organizacje społeczne).
2. Doskonalenie i rozwijanie gminnego systemu komunikacji społecznej.
3. Przygotowanie organizacji pozarządowych do działań w społeczności lokalnej (warsztaty, szkolenia).
4. Stworzenie warunków do działania "Kół Gospodyń Wiejskich".
5. Opracowanie i realizacja dokumentów strategicznych dla wsi w gminie
 - a. Powołanie grupy odnowy wsi
 - b. Opracowanie planu
 - c. Realizacja planu poprzez wspieranie działań grupy we wsi.

Cel szczegółowy: Doskonalenie systemu opieki społecznej i zdrowotnej w gminie.

Uzasadnienie wyboru celu.

Cel został dodany ze względu na fakt, że uczestnicy warsztatów uznali, że w chwili obecnej jest szereg zagrożeń związanych ze zdrowiem mieszkańców. Istotne jest też zagrożenie wynikające ze złego stanu technicznego budynku ośrodka zdrowia, który dodatkowo nie spełnia wszystkich wymogów prawnych. Mieszkańcy są niezadowoleni również z dostępu do podstawowej opieki lekarskiej w okresie dni wolnych od pracy.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących działań:

1. Profilaktyka zdrowotna mieszkańców oraz wspieranie zdrowego trybu życia.
2. Działania na rzecz remontu i modernizacji ośrodka zdrowia, w tym przystosowania go do potrzeb osób niepełnosprawnych

Cel szczegółowy: Tworzenie warunków do rekreacji, wypoczynku i rozwoju zainteresowań mieszkańców.**Uzasadnienie wyboru celu.**

Dużym problemem dla mieszkańców gminy jest niewystarczająca ilość infrastruktury rekreacyjnej. Związana z tym jest również słaba jakość oferty rekreacyjnej. Mieszkańcy chcieliby mieć większe możliwości w dysponowaniu odpowiednimi miejscami do rozwoju swoich zainteresowań. Wymaga to stworzenia na terenie gminy, zarówno dla mieszkańców i turystów, oferty rekreacyjnej i wypoczynkowej.

Miejscami, w których mieszkańcy najczęściej realizują swoje zainteresowania i pasje są Dom Kultury i świetlice wiejskie. Często wymagają one jednak doposażenia oraz przystosowania oferty do potrzeb mieszkańców. Istotne jest, aby świetlice wiejskie spełniały przede wszystkim funkcję integracyjne i kulturotwórcze i dostępne były dla mieszkańców wsi.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących działań:

1. Stworzenie systemu szlaków turystycznych.
2. Budowę i modernizację infrastruktury rekreacyjnej i sportowej.
3. Modernizację i doposażenie świetlic wiejskich.

Cel szczegółowy: Tworzenie warunków do osiedlania się na terenie gminy, zwłaszcza dla osób młodych.**Uzasadnienie wyboru celu.**

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację innych celów szczegółowych zapisanych w sferze środowiskowej, gospodarczej i zarządzania gminą. Gmina nowoczesna, z dobrą infrastrukturą, z rozwiązanymi problemami z pewnością zatrzyma ludzi młodych i wykształconych przed ucieczką do większych aglomeracji.

4.3. Społeczeństwo.

Cel główny: Wzrost zadowolenia z jakości życia i zamieszkania na terenie gminy.

4.3.1. Cel szczegółowy: Pobudzenie aktywności społecznej i obywatelskiej, wzrost samodzielnosci mieszkańców w rozwiązywaniu problemów lokalnych.

Działania/zadania	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1. Przygotowanie zasad finansowania i wspierania różnorodnych inicjatyw społecznych (Rady Sołeckie, organizacje społeczne etc.)	Stale	Urząd Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet gminy
2. Doskonalenie i rozwijanie gminnego systemu komunikacji społecznej	Stale	Urząd Gminy	Budżet gminy
3. Przygotowanie organizacji pozarządowych do działań w społeczności lokalnej	Stale	Urząd Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet gminy i środki zewnętrzne, szczególnie PO KL oraz środki w ramach LGD
4. Stworzenie warunków do działania "Kół Gospodyń Wiejskich".	Stale	Urząd Gminy, Rada Gminy, Rady Sołeckie	Budżet gminy i środki zewnętrzne, szczególnie PO KL oraz środki w ramach LGD
5. Opracowanie i realizacja dokumentów strategicznych dla wsi w gminie <ul style="list-style-type: none"> a. Powołanie grupy odnowy wsi b. Opracowanie planu c. Realizacja planu poprzez wspieranie działań grupy we wsi. 	Opracowanie 2010-2012 Realizacja stale	Urząd Gminy, Rada Gminy, Rady Sołeckie	Budżet gminy (w tym fundusz sołecki), środki w ramach Regionalnego Programu Odnowy Wsi (Urząd Marszałkowski), środki w ramach LGD

4.3.2. Cel szczegółowy: Doskonalenie systemu opieki społecznej i zdrowotnej w gminie.

Działania/zadania	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1. Profilaktyka zdrowotna mieszkańców oraz wspieranie zdrowego trybu życia	Stale	Urząd Gminy przy współpracy <i>ZOZ</i> .	Narodowy Fundusz Zdrowia, budżet gminy i powiatu, środki zewnętrzne,
2. Działania na rzecz remontu i modernizacji ośrodka zdrowia, w tym przystosowania go do potrzeb osób niepełnosprawnych	2010-2012	Urząd Gminy przy współpracy <i>ZOZ</i> .	Budżet gminy, środki zewnętrzne, PFRON

4.3.3. Cel szczegółowy: Tworzenie warunków do rekreacji, wypoczynku i rozwoju zainteresowań mieszkańców.

Działania/zadania	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1. Stworzenie systemu szlaków turystycznych	2010 - 2013	Urząd Gminy we współpracy z LGD	Budżet gminy, środki zewnętrzne, w tym z LGD
2. Budowę i modernizację infrastruktury rekreacyjnej i sportowej	2010 - 2013	Urząd Gminy	Budżet gminy, środki zewnętrzne, w tym z LGD
3. Modernizacja i doposażenie świetlic wiejskich.	2010 - 2019	Urząd Gminy	Budżet gminy, środki zewnętrzne, w tym z LGD

4.4. Zarządzanie gminą.

Cel główny: Sprawniejszy system zarządzania gminą oparty w dużej mierze o współpracę i współodpowiedzialność.

Cel główny zarządzania został sformułowany jako pochodna celu nadrzędnego w układzie poszczególnych sfer (ładów). W zarządzaniu cel główny zostanie osiągnięty dzięki takiemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu gminy, który nie będzie degradował środowiska naturalnego.

Uczestnicy warsztatów uznali, że długofalowe, planowe zarządzanie gminą umożliwi ciągłość realizacji strategii ekorozwoju. Wdrażanie zapisów strategii w połączeniu z uchwalonym studium zagospodarowania przestrzennego gminy zapewni ciągłość realizacji zapisanych zadań, niezależnie od wyborów i zmian w składzie Rady i Wójta Gminy.

Cel główny zostanie osiągnięty dzięki realizacji celów szczegółowych a te poprzez realizację poszczególnych planów operacyjnych.

W czasie pracy warsztatowej grupa uzgodniła następującą hierarchię celów szczegółowych:

1. Bardziej aktywne i efektywne pozyskiwanie środków pozabudżetowych na rozwój gminy (osiągnięcie zrównoważonego budżetu gminy).
2. Większa i bardziej efektywna współpraca samorządu, organizacji pozarządowych, firm i mieszkańców na terenie gminy.
3. Wzrost zainteresowania gminą w regionie i świecie.

Cel szczegółowy: Bardziej aktywne i efektywne pozyskiwanie środków pozabudżetowych na rozwój gminy (osiągnięcie zrównoważonego budżetu gminy).

Uzasadnienie wyboru celu:

Budżet gminy nie pozwala na zaspokojenie wszystkich potrzeb związanych z planowanymi w strategii kierunkami rozwoju. Konieczne jest podjęcie szeregu działań pozwalających na przysporzenie większych dochodów lub zrealizowanie inwestycji ze środków zewnętrznych, w tym środków z funduszy unijnych. Działania te będą realizowane poprzez zwiększenie aktywności mieszkańców i organizacji społecznych, polepszenie warunków do wzrostu gospodarczego, aktywnego poszukiwania zewnętrznych źródeł finansowania.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez:

1. Zatrudnienie w urzędzie gminy osoby do pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym unijnych.

Realizowany będzie również przez działania zapisane w innych celach.

Cel szczegółowy: Większa i bardziej efektywna współpraca samorządu, organizacji pozarządowych, firm i mieszkańców na terenie gminy.**Uzasadnienie wyboru celu:**

Mieszkańcy nie są dostatecznie aktywni na rzecz rozwoju gminy. Aby przełamać te bariery, uruchomione powinny być mechanizmy stymulujące aktywność mieszkańców oraz umożliwiające wzajemne poznanie się instytucji, organizacji, przedsiębiorców i mieszkańców z terenu Niechlowa.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez:

- Spotkania integracyjne dla mieszkańców gminy (festyny, dożynki).
- Realizacja programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Utworzenie funduszu sołectkiego i wspieranie wsi w efektywnym jego wykorzystaniu.
- Organizowanie konkursów – np. piękna wieś, najładniejsza zagroda.
- Konsultacje społeczne.
- Skrzynki kontaktowe, dyżury telefoniczne, dyżury Rady i Wójta.

Cel szczegółowy: Wzrost zainteresowania gminą w regionie i świecie.**Uzasadnienie wyboru celu:**

Mieszkańcy gminy nie są zadowoleni z rangi, jaką posiada gmina w regionie i kraju. Zmiana wizerunku gminy, większa promocja to działania, które powinny pomóc w rozwoju. Gmina powinna wykorzystać członkostwo w Lokalnej Grupie Działania (LGD) „Ujście Baryczy” do promocji swoich walorów i realizowanych działań.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez:

1. Promocja.
2. Organizowanie imprez o charakterze ponad gminnym.
3. Opracowania naukowe.
4. Tworzenie lobby na rzecz gminy.

4.4. Zarządzanie gminą.

Cel główny: Sprawniejszy system zarządzania gminą oparty w dużej mierze o współpracę i współodpowiedzialność.

4.4.1. Cel szczegółowy: Bardziej aktywne i efektywne pozyskiwanie środków pozabudżetowych na rozwój gminy (osiągnięcie zrównoważonego budżetu gminy).

Działania/zadania	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1. Zatrudnienie w urzędzie gminy osoby do pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym unijnych	Zatrudnienie osoby w 2010	Urząd Gminy	Budżet gminy

4.4.2. Cel szczegółowy: Większa i bardziej efektywna współpraca samorządu, organizacji pozarządowych, firm i mieszkańców na terenie gminy.

Działania/zadania	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1. Spokanania integracyjne dla mieszkańców gminy (festyny, dożynki)	Stale	Urząd Gminy i Rada Gminy	Budżet gminy i środki zewnętrzne, w tym z LGD
2. Realizacja programu współpracy z organizacjami pozarządowymi	Stale	Urząd Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet gminy
3. Utworzenie funduszu sołeckiego i wspieranie wsi w efektywnym jego wykorzystaniu	Stale	Urząd Gminy, Rada Gminy, Rady Sołeckie	Budżet gminy
4. Organizowanie konkursów – np. piękna wieś, najładniejsza zagroda	Stale (coroczne edycje)	Urząd Gminy we współpracy z Radą Gminy	Budżet gminy i środki zewnętrzne
5. Konsultacje społeczne	Stale	Urząd Gminy i Rada Gminy	Budżet gminy i środki zewnętrzne
6. Skrytka kawiolkowa, dyżury telefoniczne, dyżury Rady i Wójta	Stale	Urząd Gminy i Przewodniczący Rady Gminy	Budżet gminy i środki zewnętrzne

4.4.3. Cel szczegółowy: Wzrost zainteresowania gminą w regionie i świecie.

Działania/ zadania	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1. Promocja	Stale	Urząd Gminy we współpracy z LGD „Ujście Barczy”	Budżet gminy i środki zewnętrzne, szczególnie z LGD
2. Organizowanie imprez o charakterze ponad gminnym	Stale	Urząd Gminy współpracując z LGD	Budżet gminy, środki zewnętrzne i sponsorzy
3. Opracowania naukowe	Stale	Urząd Gminy współpracując z LGD	Budżet gminy, środki zewnętrzne i ośrodki naukowe, działania organizacji pozarządowych
4. Tworzenie lobby na rzecz gminy	Stale	Urząd Gminy i Przewodniczący Rady Gminy	Budżet gminy

4.5. Struktura celów strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Niechlów.

Wizja: Wyjątkowa przyroda ujścia Baryczy i doliny Odry, rolnictwo oferujące różnorodną, bezpieczną i dobrej jakości żywność, urzekający otwartością i życzliwością, dynamiką, wiedzą i pogodą ducha mieszkańcy to nasza Gmina Niechlów.

CEL NADRZĘDNY: Zrównoważony rozwój gminy oparty o walory przyrodnicze regionu i tradycje rolnicze.

CELE GŁÓWNE.

Środowisko przyrodnicze	Gospodarka	Spoleczeństwo	Zarządzanie
<p>Poprawa stanu środowiska i standardu życia w gminie</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost czystości i jakości wód w rzekach i ujściach. 2. Kompleksowe rozwiązywanie problemu odpadów. 3. Sprawny system melioracji i odlewny przeciwpowodziowej. 	<p>Większa aktywność i efektywność ekonomiczna gospodarki w gminie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rozwoju firm i rolnictwa na terenie gminy; tworzenia nowych miejsc pracy (łatwiejsze pozyskanie środków unijnych). 2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury pochłaniającej życie i możliwości rozwoju na terenie gminy (zgaszanie likwidację gminy). 3. Poprawa jakości dróg i stanu bezpieczeństwa na drogach. 	<p>Wzrost zadowolenia z jakości życia i zamieszkania na terenie gminy</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pobudzenie aktywności społecznej i obywatelskiej, wzrost samowiedzi mieszkańców w rozwiązywaniu problemów lokalnych. 2. Dokończenie systemu opieki społecznej i zdrowotnej w gminie. 3. Tworzenie warunków do rekreacji, wypoczynku i rozwoju zamieszkałych mieszkańców. 4. Tworzenie warunków do osiedlania się na terenie gminy, zwłaszcza dla osób inwalidów. 	<p>Sprawniejszy system zarządzania gminą oparty w dużej mierze o współpracę i współodpowiedzialność</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bardziej aktywne i efektywne pozyskiwanie środków pozabudżetowych na rozwój gminy (osiągnięcie zrównoważonego budżetu gminy). 2. Większa i bardziej efektywna współpraca samorządu, organizacji pozarządowych, firm i mieszkańców na terenie gminy. 3. Wzrost zainteresowania gminą w regionie i świecie.

5. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII.

System zarządzania realizacją strategii jest bardzo ważnym i często niedocenianym elementem budowy gminnej Agendy 21. Decyduje on bowiem czy w miarę upływu czasu dynamika procesu realizacji strategii będzie rosła, czy słabła. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

Zarządzanie realizacją strategii to przede wszystkim:

- tworzenie i doskonalenie instrumentów realizacji,
- monitorowanie, czyli obserwacja realizacji celów i zadań strategii oraz zmian w warunkach realizacji,
- aktualizacja strategii.

5.1. Instrumenty realizacji strategii.

Są nimi przede wszystkim instrumenty:

- Ø prawno-administracyjne,
- Ø ekonomiczne i rynkowe,
- Ø finansowe,
- Ø z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu,
- Ø informacyjno-edukacyjne.

Instrumenty z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu stanowią bardzo obszerną i ciągle rozbudowywaną grupę narzędzi realizacyjnych. W realizacji strategii będą uwzględnione:

- ścisłe powiązanie ze strategią procesu budowy i realizacji budżetu, a zwłaszcza budowy budżetu zadaniowego oraz Wieloletniego Planu Inwestycyjnego i planów branżowych w tym rozwoju miejscowości;
- zarządzanie jakością jako element zarządzania sferą usług publicznych w gminie,
- systemowe podejście do budowy marketingu gminy (w tym promocji).

Przeprowadzane będą badania opinii społecznej (ankiety, sondaże) dla lepszej oceny realizacji wybranych zadań. Wśród mieszkańców upowszechniane będą informacje o postępach i efektach zrównoważonego rozwoju wszystkimi dostępnymi kanałami komunikacji społecznej (audycje telewizyjne, artykuły w prasie, spotkania radnych z wyborcami itp.).

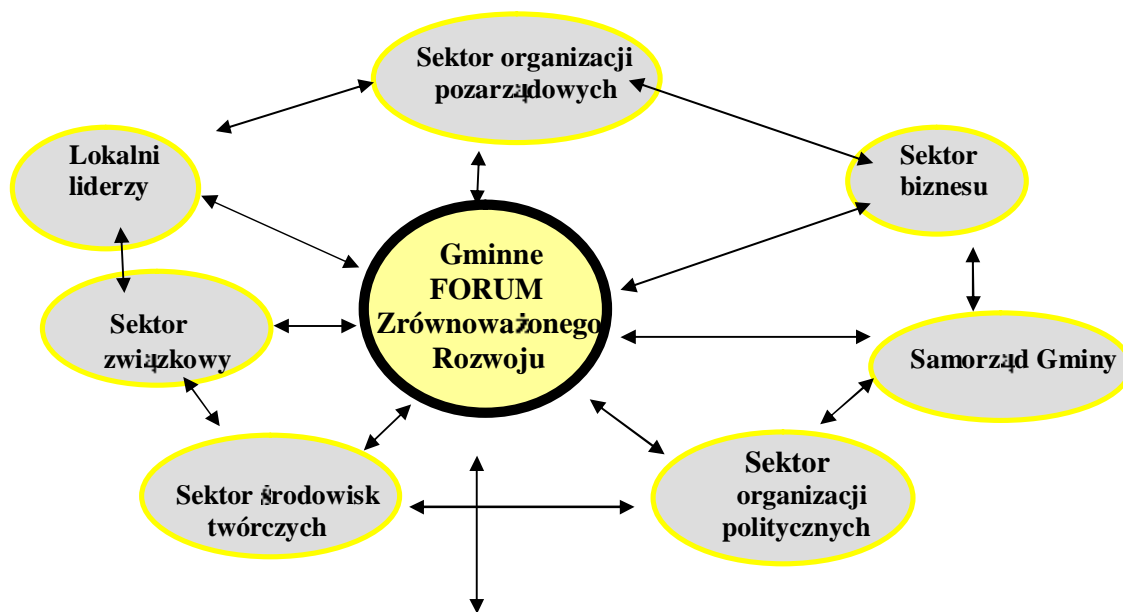
5.2. Podmioty zarządzające realizacją.

Do podmiotów zarządzających realizacją strategii należą: Rada Gminy, Wójt, szefowie jednostek podległych Gminie i koordynatorzy zadań. Proponuje się powołanie grupy społecznej złożonej z uczestników warsztatów opracowujących strategię poszerzoną o cały przekrój osób reprezentujących aktywność gminy – **Gminne Forum Zrównoważonego Rozwoju**.

- **GMINNE FORUM ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU** – pełniące społeczny nadzór nad realizacją strategii zgodnie z zaleceniami Agendy 21.

- Praca Forum jest przedłużeniem pracy grupy przygotowującej w uspołecznionym procesie projekt strategii.
- W skład Forum, liczącego od 25 do 30 osób wchodzi: przedstawiciele samorządu gminy, lokalni liderzy, reprezentanci przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz przedstawiciele innych sektorów życia społeczno-gospodarczego.
- Między posiedzeniami Forum pracują zespoły (grupy robocze, Komisje, wyspecjalizowane Forum, np. Forum Gospodarcze) z udziałem członków Komisji Rady Gminy, zajmujące się monitorowaniem realizacji strategii w ramach poszczególnych łańcuchów (gospodarczego, społecznego, środowiskowego, przestrzennego i zarządzania).
- Forum zwoływane jest przez Lidera Forum w porozumieniu z Przewodniczącym Rady Gminy i Wójta, co najmniej 2 razy w roku. Podczas zebrań Forum:
 - Ø przyjmowany jest roczny plan realizacji strategii,
 - Ø koordynatorzy zadań zdają sprawozdanie z realizacji poszczególnych działań w danym roku,
 - Ø dokonywana jest aktualizacja strategii.
- **RADA GMINY I WÓJT** – pełnią bieżący nadzór nad realizacją strategii, czuwają, aby przy tworzeniu budżetu gminy uwzględniany był roczny plan realizacji strategii, prowadzą akcję informacyjną i promocyjną, uchwalają zmiany w strategii.
- **KOORDYNATOR WDRAŻANIA STRATEGII** - funkcja koordynacji realizacji strategii przypisana jest Wójt, który m.in.:
 - Ø zapewnia, aby każdy z koordynatorów zadań posiadał aktualną wersję strategii oraz roczny plan realizacji strategii;
 - Ø gromadzi dokumentację związaną ze strategią, zbiera informacje określające postępy w realizacji strategii;
 - Ø opracuje w 2010 roku Wskaźnikowego Systemu Monitorowania Strategii – (WSMS);
 - Ø prowadzi monitoring realizacji strategii z wykorzystaniem WSMS;
 - Ø współorganizuje spotkania Forum, po każdym z zebrań Forum opracowuje raport z realizacji strategii, który następnie szeroko upowszechnia, prowadzi akcję informacyjną i promocyjną).
- **KOORDYNATORZY** poszczególnych zadań strategicznych – realizują przyjęte zadania zgodnie z rocznymi planami realizacji strategii, zdają sprawozdania podczas spotkań Gminnego Forum Zrównoważonego Rozwoju.

Partnerstwo dla zrównoważonego rozwoju w Gminie Niechlów Gminne Forum Zrównoważonego Rozwoju

Sieć lokalnych Grup Zrównoważonego Rozwoju

5.3. Monitoring i zasady aktualizacji strategii.

Strategia jest nie tylko dokumentem, ale przede wszystkim ciągły proces związany ze zrównoważonym rozwojem gminy. Określa on cele i programy działań na dziesięć lat oraz wymaga ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę kończy tylko pewien etap planowania.

Ze względu na swój długookresowy charakter planowanie strategiczne jest procesem ciągłym wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych itp. i ich uwzględniania w dokumencie oraz przesuwania horyzontu planowania na kolejne lata. Strategia zrównoważonego rozwoju będzie, co roku poddawany przeglądowi oraz aktualizacji. Dokonuje tego w formie planowania partnerskiego (po utworzeniu) Gminne Forum Zrównoważonego Rozwoju, a zatwierdza Rada Gminy.

Po wprowadzeniu zmian w strategii Wójt jako Główny Koordynator Wdrażania Strategii zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom (zwłaszcza koordynatorom poszczególnych zadań) informację o dokonanej aktualizacji strategii.

- Nadzór nad wdrażaniem strategii będzie sprawować Rada Gminy Niechlów.
- Koordynacją wszystkich działań na rzecz realizacji strategii zajmie się Wójt.

- Odpowiednim stanowiskom w Urzędzie Gminy przypisana będzie bezpośrednia odpowiedzialność za podejmowanie działań, wynikających z planów realizacyjnych strategii.
 - Raz do roku odbędzie się spotkanie Zespołu Opracowującego Strategię (jako zespół przygotowujący materiały dla Gminnego Forum Zrównoważonego Rozwoju). Na spotkaniu zostaną przeanalizowane postępy w realizacji strategii, wniesione zostaną konieczne zmiany i uzupełnienia. Na przełomie każdego kolejnego roku ukaże się biuletyn gminy poświęcony omówieniu zaawansowania realizacji strategii.
 - Gminne Forum Zrównoważonego Rozwoju przynajmniej raz w roku podejmie dyskusję nad postępami w realizacji strategii i zaplanuje swoją pomoc i udział w realizacji zadań.
- Wyżej wymienione elementy będą stanowiły monitoring i społeczny udział w ocenie wdrażania strategii.

5.4. Wskaźnikowy system monitorowania strategii.

Cel główny: Poprawa stanu środowiska i standardu życia w gminie.			
Cele szczegółowe	Wskaźnik	Zródło informacji	Założenia
Wzrost czystości i jakości wód w rzekach i ujęciach	Ilość gospodarstw podłączonych do sieci kanalizacyjnej, klasa czystości wód powierzchniowych (różnica jakości wód wypływających z gminy w stosunku do wpływających)	Urząd Gminy (UG), dane WIOS	koncepcja kanalizacji wsi
Kompleksowe rozwiązanie problemu odpadów	Ilość istniejących dzikich wysypisk, ilość m ³ odpadów odbieranych przez firmy, ilość gospodarstw domowych uczestniczących w segregacji	UG, podmioty prowadzące gospodarkę odpadami w gminie	program gospodarki odpadami, realizacja uchwały o zachowaniu porządku i czystości w gminie, program informacyjno-edukacyjny skierowany do mieszkańców
Sprawny system melioracji i ochrony przeciwpowodziowej	Ilość wniosków o umorzenie podatku rolnego z powodu podtopień, ilość budynków zalanych w wyniku powodzi.	UG, RZGW	monitoring stanu obiektów melioracyjnych i przeciwpowodziowych
Cel główny: Większa aktywność i efektywność ekonomiczna gospodarki w gminie.			
Wspieranie rozwoju firm i rolnictwa na terenie gminy, tworzenia nowych miejsc pracy (łatwiejsze pozyskanie środków unijnych)	Stosunek nowo powstających firm do firm likwidowanych	UG	System preferencji dla inwestorów i podmiotów gospodarczych tworzących miejsca pracy
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury podnosząca standard życia i możliwości rozwoju na terenie gminy (zgazyfikowanie gminy)	Ilość odbiorców gazu ziemnego, ilość gospodarstwa agroturystycznych	UG	
Poprawa jakości dróg i stanu bezpieczeństwa	Ilość wyremontowanych dróg (km)	UG	

na drogach			
Cel główny: Wzrost zadowolenia z jakości życia i zamieszkania na terenie gminy			
Pobudzenie aktywności społecznej i obywatelskiej, wzrost samodzielności mieszkańców w rozwiązywaniu problemów lokalnych	Ilość organizacji pozarządowych, ilość inicjatyw realizowanych przez mieszkańców	UG	System wspierania inicjatyw społecznych i organizacji pozarządowych
Doskonalenie systemu opieki społecznej i zdrowotnej w gminie	Ankieta – ocena jakości opieki przez mieszkańców	NFOZ, UG	
Tworzenie warunków do rekreacji, wypoczynku i rozwoju zainteresowań mieszkańców	Długość szlaków turystycznych, ilość osób korzystających z obiektów sportowych i oferty kulturalnej	UG, sołectwa i instytucje odpowiedzialne za sport i kulturę w gminie	
Tworzenie warunków do osiedlania się na terenie gminy, zwłaszcza dla osób młodych	Ilość zameldowanych nowych mieszkańców w tym ludzi do 45 roku życia	UG	
Cel główny: Sprawniejszy system zarządzania gminą oparty w dużej mierze o współpracę i współodpowiedzialność			
Bardziej aktywne i efektywne pozyskiwanie środków pozabudżetowych na rozwój gminy (osiągnięcie zrównoważonego budżetu gminy)	Ilość pozyskanych środków zewnętrznych	UG	
Większa i bardziej efektywna współpraca samorządu, organizacji pozarządowych, firm i mieszkańców na terenie gminy	Stopień wykorzystania środków w ramach funduszu sołeckiego oraz programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, ilość imprez dla mieszkańców	UG, ankieta,	
Wzrost zainteresowania gminą w regionie i świecie	Ilość konferencji, seminariów, imprez, publikacji dotyczących gminy	UG	

S.5. Syntetyczny przegląd strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Niechlów

Wizja:

Wyjątkowa przyroda ujścia Baryczy i doliny Odry, rolnictwo oferujące różnorodną, bezpieczną i dobrej jakości żywność, urzekający otwartością i życzliwością, dynamiką, wiedzą i pogodą ducha mieszkańcy to nasza Gmina Niechlów.

Cel nadrzędny:

Zrównoważony rozwój gminy oparty o walory przyrodnicze regionu i tradycje rolnicze.

Cele główne:

Środowisko przyrodnicze	Gospodarka	Spółeczeństwo	Zarządzanie
Poprawa stanu środowiska i standardu życia w gminie	Większa aktywność i efektywność elementarna gospodarstwa w gminie	Wzrost zadumowania z jakości życia i zamieszkania na terenie gminy	Sprawniejszy system zarządzania gminą oparty w dużej mierze o współpracę i współodpowiedzialność

Cele szczegółowe:

1. Wzrost czystości i jakości wód w rzekach i ujeściach.	1. Wspieranie rozwoju firm i rolnictwa na terenie gminy, tworzenia nowych miejsc pracy (zarówno w sektorze produkcyjnym jak i usługowym).	1. Pobudzenie aktywności społecznej i obywatelskiej, wzrost samodzielności mieszkańców w rozwiązywaniu problemów lokalnych.	1. Bardziej aktywne i efektywne pozyskiwanie środków przez budżetowe na rozwój gminy (osiągnięcie zrównoważonego budżetu gminy).
2. Kompleksowe rozwiązanie problemu odpadów.	2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury podnoszącej standard życia i możliwości rozwoju na terenie gminy (gospodarkę komunalną).	2. Doskonalenie systemu opieki społecznej i zdrowotnej w gminie.	2. Większa i bardziej efektywna współpraca samorządu, organizacji pozarządowych, firm i mieszkańców na terenie gminy.
3. Sprawny system monitoracji i ochrony przeciwpowodziowej.	3. Poprawa jakości dróg i stanu bezpieczeństwa na drogach.	3. Tworzenie warunków do rekreacji, wypoczynku i rozwoju zainteresowań mieszkańców.	3. Wzrost zainteresowania gminą w regionie i świecie.
		4. Tworzenie warunków do osiedlenia się na terenie gminy, zwłaszcza dla osób infokodych.	

Działania do realizacji w latach 2009-2019

<p>Wzrost czystości i jakości wód w rzekach i ujęciach.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dążenie do utrzymania własnych stosunków wódnych na gruncie rolniczych z odrocią jakości wód. • Budowa systemu wodociągowego, kanalizacji i oczyszczalni ścieków. • Stałe podnoszenie jakości stosowanych technologii w ujęciach i zagospodarowania ścieków. 	<p>Wsparanie rozwoju firm i rolnictwa na terenie gminy, tworzenia nowych miejsc pracy (bardziej przyścisłe przyścisłe unijnych).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Utworzenie ośrodka wspierania rozwoju i informacji gospodarczej (Ośrodek rozwoju gminy). ▪ Opracowanie i aktualizacja systemu preferencji dla inwestorów. ▪ Wsparcie szkoleniowo – doradcze dla rolników z terenu gminy. 	<p>Pobudzenie aktywności społecznej i obywatelskiej, wzrost samodzielnosci mieszkańców w rozwiązywaniu problemów lokalnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie zasil finansowania i wspierania różnorodnych inicjatyw społecznych (Kasy Sołectwa, organizacje społeczne). • Diskusja i realizacja i rozwijanie gminnego systemu komunikacji społecznej. • Przygotowanie organizacji pozarządowych do działań w społeczności lokalnej (warsztaty, szkolenia). • Stworzenie warunków do działania "Kół Gospodyń Wiejskich". • Opracowanie i realizacja dokumentów strategicznych dla wsi w gminie <ol style="list-style-type: none"> 1. Powołanie grupy roboczej wsi 2. Opracowanie planu 3. Realizacja planu poprzez wspieranie działań grupy we wsi. 	<p>Bardziej aktywne i efektywne pozyskiwanie środków pozabudżetowych na rzecz gminy (osiągnięcie z równowagą budżetu gminy).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zatrudnienie w urzędzie gminy osoby do pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym unijnych. ▪ Realizowany był również przez działania zapisane w innych celach.
<p>Kompleksowe rozwiązanie problemu odpadów.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wdrożenie programu gospodarki odpadami. • Likwidacja "dziwki wysypisk" z aktywnym udziałem mieszkańców, rad sołectwa i zapobieganie powstawaniu nowych. 	<p>Rozbudowa i modernizacja infrastruktury podnosząca standard życia i możliwości rozwoju na terenie gminy (zwiększanie gminy).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa systemu dystrybucji gazu w gminie. • Budowa infrastruktury turystycznej, karcarskiej i gastronomicznej. 	<p>Doskonalenie systemu opieki społecznej i zdrowotnej w gminie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Profilaktyka zdrowotna mieszkańców oraz wspieranie zdrowego trybu życia. • Działania na rzecz centrum i modernizacji ośrodka zdrowia, w tym przystosowania go do potrzeb osób niepełnosprawnych. 	<p>Większa i bardziej efektywna współpraca samorządu, organizacji pozarządowych, firm i mieszkańców na terenie gminy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spełnianie integracji dla mieszkańców gminy (festyny, dożynki). • Realizacja programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. • Utworzenie funduszu sołectwa i

<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie i doskonalenie systemu segregacji odpadów <ul style="list-style-type: none"> • zagwarantowanie odbioru surowców, • podniesienie świadomości społecznej i informacyjnej, • pojęciamki na poszczególne odpady. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zachęcanie mieszkańców do tworzenia gospodarstw agroturystycznych i oferty turystyki wiejskiej. • Dążenie do rozwoju telekomunikacji i usług teleinformatycznych oraz społeczeństwa informacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej w dni wolne od pracy. 	<p>wspieranie wsi w efektywnym i jego wykorzystaniu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie konkursów – np. jasku wieś, najładniejsza zagroda. • Konsultacje społeczne. • Skutki komunikowe, dyżury telefoniczne, dyżury Rady i Wójta.
<p>Sprawy systemy monitoracji i ochrony przeciwpożarowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dążenie do utrzymania odpowiedniego stanu infrastruktury melioracyjnej oraz przeciwpowodziowej. • Stała współpraca z RZGW i innymi zainteresowanymi podmiotami w celu rozwiązywania zdefiniowanych problemów. 	<p>Poprawa jakości dróg i stanu bezpieczeństwa na drogach.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa i poprawa jakości dróg gminnych, w tym budowa chodników. • Stworzenie kolumny w sprawie modernizacji pozostających dróg. • Montaż foraszków oraz znaków ograniczających prędkość. • Zamknięcie osób w ramach prac interwencyjnych przy porządkowaniu studnioków i uzupełnianiu ubytków polowy. 	<p>Tworzenie warunków do rekreacji, wypoczynku i rozwoju zainteresowań mieszkańców.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie systemu szlaków turystycznych. • Budowę i modernizację infrastruktury rekreacyjnej i sportowej. • Budowę, rozbudowę, modernizację i doposażenie świetlic wiejskich. 	<p>Wzrost zainteresowania gminą w regionie święcie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promocja. • Organizowanie imprez o charakterze ponad gminnym. • Opracowanie uankowe. • Tworzenie lobby na rzecz gminy.
		<p>Tworzenie warunków do osiedlania się na terenie gminy, zwłaszcza dla osób młodszych.</p> <p>Realizowany będzie przez Urządmi Zaproszenie w innych celach.</p>	